Micul Print - Antonie de Saint Exupery

Antoine de Saint-Exupery

Le Petit Prince

cu desenele autorului
traducere de Cătălin Dinu

Norii 2001
New York

Dedicație

Lui Leon Werth

Îmi cer scuze copiilor că dedic această carte unui om mare. Am o scuză serioasă: acest om mare este cel mai bun prieten din lume pe care îl am. Mai am o scuză: această persoană poate înțelege orice, chiar şi cărțile pentru copii. Am şi o a treia scuză: acest om mare locuieşte în Franța, unde suferă de foame şi frig. El are nevoie să fie consolat. Dacă toate aceste scuze nu sunt de ajuns, aş vrea să fac dedicația copilului care a fost odinioară cel care este omul mare de acum. Toți oamenii mari au fost mai întîi copii. (Dar puțini dintre ei îşi mai amintesc). Corectez deci dedicația mea:

Lui Leon Werth, băiețelul de odinioară

Capitolul I

Pe cînd aveam şase ani am văzut odată o imagine nemaipomenită, într-o carte despre pădurile virgine şi care se numea "Întîmplări trăite". Imaginea reprezenta un şarpe boa care înghițea o fiară. Iată copia desenului:

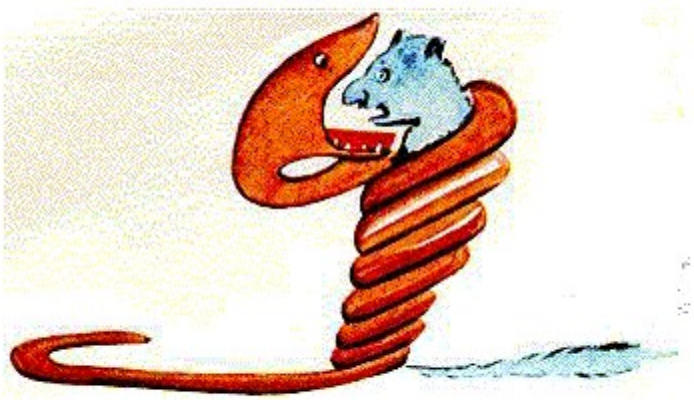

În carte se spunea: “Şerpii boa îşi înghit prada întreagă, fără să o mestece. Apoi nu se mai pot mişca şi dorm timp de şase luni cît durează digestia.”

M-am gîndit mult atunci la aventurile junglei şi, la rîndul meu, am reuşit, cu un creion colorat, să fac primul meu desen, care arăta cam aşa:

Am arătat capodopera mea oamenilor mari şi i-am întrebat dacă desenul meu îi înfricoşa.

Ei mi-au răspuns: “De ce te-ar înfricoşa o pălărie?”

Desenul meu nu reprezenta o pălărie. El reprezenta un şarpe boa care digeră un elefant. Am desenat atunci interiorul şarpelui boa, aşa încît oamenii mari să poată înțelege. Ei au nevoie totdeauna de explicații. Desenul meu numărul doi era cam aşa:

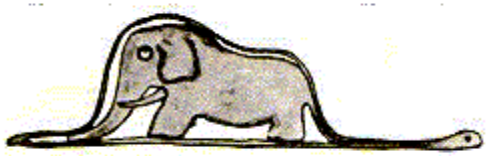

Oamenii mari m-au sfătuit să las la o parte desenele cu şerpi boa închişi sau deschişi şi să mă ocup mai degrabă de geografie, istorie, aritmetică şi gramatică. În felul acesta am abandonat, la vîrsta de şase ani, o carieră nemaipomenită în pictură. Fusesem descurajat de insuccesul primelor mele două desene. Oamenii mari nu înțeleg niciodată nimic singuri şi este obositor pentru copii să le tot explice.

A trebuit deci să îmi aleg o altă meserie şi am învățat să pilotez avioanele. Am zburat cam prin toată lumea. Iar geografia, e adevărat, mi-a fost de mare folos. Ştiam să recunosc şi să deosebesc, de la prima vedere, China de Arizona. O astfel de abilitate e folositoare dacă te rătăceşti noaptea.

Cînd întîlneam pe cineva care îmi părea ceva mai lucid, îi arătam desenul meu numărul unu; făceam un experiment, vrînd să ştiu dacă într-adevăr înțelegea lucrurile. Dar întotdeauna omul mare îmi răspundea: "E o pălărie". Atunci nu îi mai vorbeam nici de şerpi boa, nici de păduri virgine, nici de stele. Mă puneam la mintea lui. Îi vorbeam de bridge, de golf, de politică şi de modă. Iar omul mare era foarte mulțumit pentru că făcuse cunoştință cu cineva atît de interesant.

Capitolul II

Am trăit astfel singur, fără nimeni cu care să vorbesc cu adevărat, pînă ce am avut o pană în deşertul Sahara, acum şase ani. Ceva se stricase la motorul meu. Şi cum nu aveam cu mine nici mecanic, nici pasageri, mă pregăteam să încerc să fac de unul singur o reparație dificilă. Pentru mine era o chestiune de viață sau de moarte. Apă de băut abia de-aveam pentru opt zile.

Am adormit deci în prima seară, pe nisip, la mii de kilometri de orice pămînt locuit. Eram mai izolat decît un naufragiat pe o scîndură în mijlocul oceanului. Vă imaginați atunci ce surpriză am avut cînd, în zorii zilei, m-a trezit o voce simpatică. Auzii:

- **Te rog … desenează-mi o oaie!**
- **Poftim ???**
- **Desenează-mi o oaie…**

Am sărit în picioare ca lovit de trăsnet. M-am frecat bine la ochi. Am privit bine şi am văzut un omuleț extraordinar care mă privea cu foarte multă seriozitate. Iată cel mai bun portret pe care am reuşit să i-l fac mai tîrziu. Dar desenul meu este, desigur, cu mult mai puțin fermecător decît modelul. Dar nu e vina mea. Fusesem descurajat în cariera mea de pictor de către oamenii mari, la vîrsta de şase ani, şi nu învățasem să mai desenez nimic altceva afară de şerpi boa închişi şi deschişi.

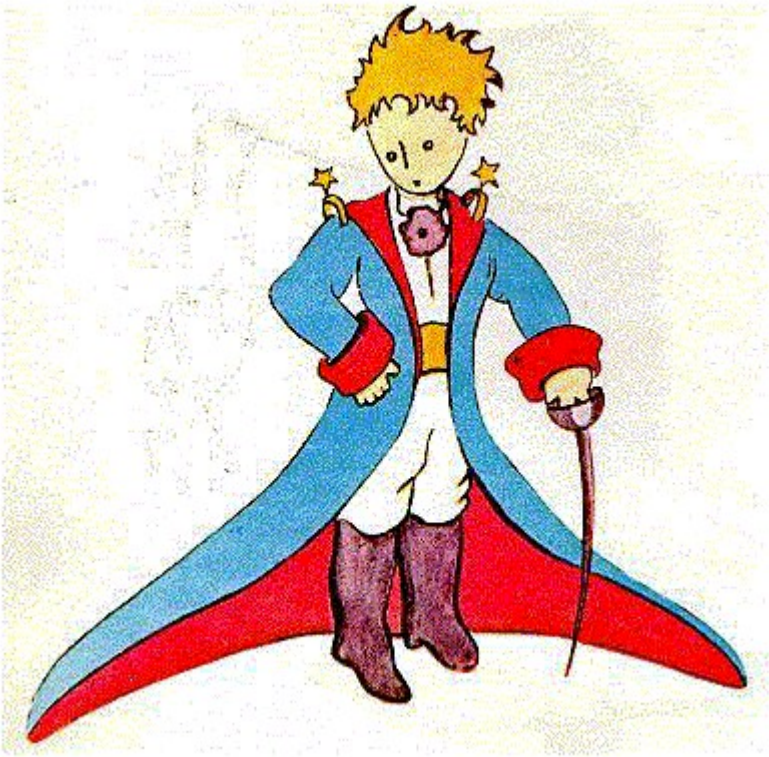

Am privit această apariție cu ochii mari de mirare. Nu uitați că mă găseam la mii de kilometri de orice regiune locuită. Or micuțul meu nu îmi părea nici rătăcit, nici mort de oboseală ori de foame, nici mort de sete, nici mort de frică. Nimic în înfățişarea sa nu sugera un copil pierdut în mijlocul deşertului, la mii de kilometri de orice regiune locuită. Cînd am reuşit în sfîrşit să vorbesc, i-am spus:

- **Dar ce faci tu aici?**

Şi el îmi repetă atunci, cu voce blîndă, ca pe un lucru foarte serios:

- **Te rog… desenează-mi un miel...**

Cînd misterul este prea impresionant, te laşi copleşit şi faci ceea ce ți se spune. Pe cît de absurd îmi părea, la mii de kilometri depărtare de orice ținut locuit şi în pericol de moarte, mi-am scos din buzunar o foaie de hîrtie şi un pix. Dar mi-am amintit atunci că studiasem mai ales geografia, istoria, aritmetica şi gramatica şi îi spusei omulețului - cu un pic de amărăciune - că nu ştiam să desenez. El îmi răspunse:

- **Nu-i nimic. Desenează-mi o oaie.**

Cum nu desenasem niciodată o oaie, am refăcut unul din cele două desene pe care le ştiam. Cel cu şarpele boa inchis. Am fost stupefiat să-l aud pe omuleț răspunzîndu-mi:

- **Nu! Nu! Nu vreau un elefant într-un boa. Un şarpe boa este foarte periculos, iar un elefant este prea mare şi încurcă. La mine este foarte puțin loc. Am nevoie de o oaie. Desenează-mi o oaie.**

Atunci am desenat:

El privi atent, apoi spuse:

- **Nu! Asta este deja foarte bolnavă. Fă alta.**

Am desenat din nou:

Prietenul meu surîse cu amabilitate:

- **Vezi bine… asta nu e oaie, e un berbec. Are coarne...**

Am refăcut încă o dată desenul meu:

- **Asta e prea bătrînă. Eu vreau o oaie care să trăiască mult timp.**

Atunci, fără să mai am prea multă răbdare, pentru că mă grăbeam să încep demontarea motorului meu, am schițat desenul de mai jos şi am spus, puțin nervos:

- **Asta e cuşca, iar oaia pe care o vrei tu este înăuntru.**

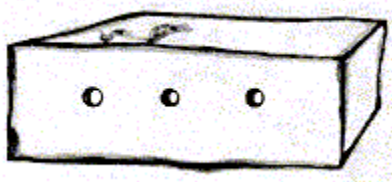

Am fost foarte surprins cînd am văzut luminîndu-se fața omulețului care mă judecase pînă atunci:

- **E exact ce vroiam! Crezi că îi trebuie multă iarbă acestei oi?**
- **De ce?**

- **Pentru că la mine e mic de tot…**
- **Va fi de ajuns, sigur. Ți-am dat o oaie mică.**

Îşi aplecă spre desen capul şi zise:

- **Nu chiar aşa mică… Uite! A adormit…**

Şi astfel am făcut cunoştință cu micul prinț.

Capitolul III

Îmi trebui mult timp ca să înțeleg de unde venea. Micul prinț îmi punea multe întrebări, dar nu părea niciodată să le înțeleagă pe ale mele. Totul mi s-a lămurit mai degrabă prin cuvintele rostite de el întîmplator. Bunăoară, cînd a zărit pentru prima oară avionul meu (nu îl voi desena aici, e un desen mult prea complicat pentru mine), m-a întrebat:

- Ce este lucrul ăla?
- Nu e un simplu lucru. Zboară. E un avion. E avionul meu.

Şi eram mîndru că îi spusesem că eu zburam. Atunci strigă:

- Cum? Ai căzut din cer!?
- Da, am spus eu cu falsă modestie.
- Aha! E comic...

Şi micul prinţ avu o adevărată izbucnire de rîs care mă irită mult. Eu vreau să mi se ia în serios lucrurile nefericite care mi se întîmplă. Apoi adăugă:

- Deci şi tu vii din cer! De pe ce planetă eşti tu?

Am întrevăzut din întrebarea lui, ca într-o sclipire, ceva din misterul prezenţei lui şi l-am întrebat deodată:

- Deci tu vii de pe altă planetă?

Dar el nu îmi răspunse. Dădu încet din cap privindu-mi avionul:

- E adevărat că tu nu poţi veni de prea departe, de acolo de sus…

Şi se cufundă într-o stare de reverie care dură mult timp. Apoi, scoţînd oaia mea din buzunar, o contemplă ca pe o comoară, îndelung.

Vă imaginaţi cît de intrigat am putut fi de această semiconfidenţă a sa despre "celelalte planete". Mă străduii deci să aflu ceva mai mult:

- De unde vii tu, omuleţul meu drag? Unde este "la tine"? Unde vrei să duci oaia mea?

Îmi răspunse după o linişte gînditoare:

- Ce e bun cu cuşca pe care mi-ai dat-o e că poate servi drept adăpost oii noaptea.
- Bineînţeles. Şi dacă eşti drăguţ, îţi voi mai da şi o coardă să o prinzi ziua. Şi un ţăruş de care să o legi.

Propunerea păru să îl surprindă foarte tare pe micul prinţ:

- Să o leg? Ce idee caraghioasă!
- Dar dacă nu o legi, va pleca încotro va vedea cu ochii şi se va pierde…

Şi prietenul meu avu aici o nouă izbucnire de rîs:

- Dar unde vrei să meargă?
- Nu conteaza unde. Drept înainte...

Atunci micul prinț remarcă foarte serios:

- Nu-i nimic, e atît de mic la mine!

Şi cu un pic de melancolie, poate, adăugă:

- Drept înainte nu poate ajunge prea departe...

Capitolul IV

Aflasem astfel un al doilea lucru foarte important: că planeta sa era de-abia cu puțin mai mare decît o casă!

Asta nu mă putea uimi prea tare. Ştiam prea bine că în afară de marile planete ca Pamîntul, Jupiter, Marte, Venus, cărora li se dăduseră nume, există sute de alte planete care sunt uneori atît de mici că e o mare problemă să le vezi cu telescopul. Cînd un astronom descoperă o astfel de planetă, îi dă un nume care nu înseamnă prea mult. Îi spune bunăoară: "asteroidul 3251".

Am motive serioase să cred că planeta de pe care venea micul prinț este asteroidul B 612.

Acest asteroid nu a fost văzut decît in 1909, cu telescopul, de către un astronom turc.

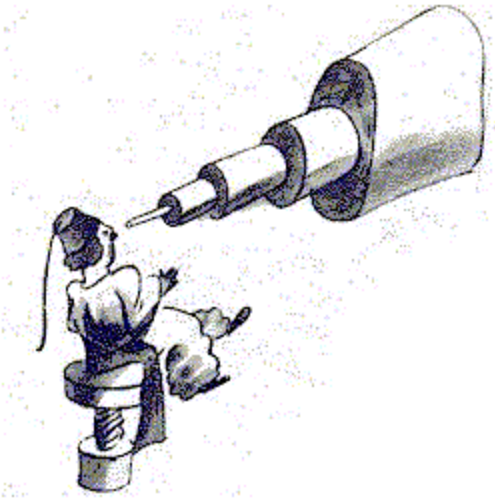

El a făcut atunci o mare demonstrație a descoperirii sale la un Congres Internațional de Astronomie.

Dar nimeni nu l-a crezut din cauza costumului său. Aşa sunt oamenii mari.

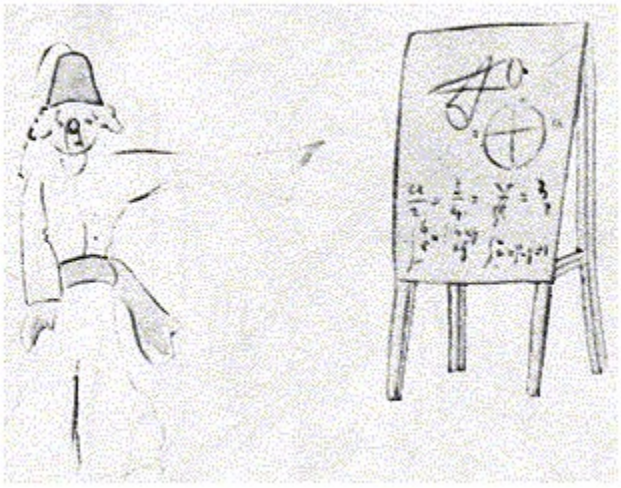

Din fericire pentru reputația asteroidului B 612, un dictator turc impuse poporului său, sub amenințarea pedepsei cu moartea, să se îmbrace în stilul european. Astronomul refăcu demonstrația sa în 1920, îmbrăcat europeneşte, foarte elegant. Şi de data aceasta toată lumea fu de acord cu el.

Dacă v-am povestit aceste detalii despre asteroidul B 612 şi dacă v-am spus numărul lui, am făcut-o pentru oamenii mari. Oamenilor mari le plac numerele. Cînd le vorbiți de un nou prieten, nu vă întreabă niciodată ceea ce este cu adevărat important. Nu vă întreabă niciodată: "Cum sună vocea lui? Ce jocuri îi plac? Colecționează fluturi?" Ei vă întreabă: "Cîți ani are? Cîți frați are? Cît cîntăreşte? Cît cîştigă tatăl său?" Numai atunci ei vor crede că l-au cunoscut. Dacă le spuneți oamenilor mari: "Am văzut o casă frumoasă din cărămidă roşie, cu muşcate la ferestre şi cu porumbei pe acoperiş…", ei nu vor reuşi să îşi imagineze acea casă. Trebuie să le spui: "Am văzut o casă de o sută de mii de franci". Atunci vor sări in sus: "Ce drăguță!"

Tot aşa, dacă le veți spune: "Dovada că micul prinț a existat este că el era fermecător şi că el vroia o oaie. Cînd vrei o oaie, asta e o dovadă că exişti.", vor ridica din umeri, luîndu-vă drept copii! Dar dacă le spuneți: "Planeta de unde venea este asteroidul B 612", atunci vor fi convinşi şi vă vor lăsa în pace cu întrebările lor. Aşa sunt ei. Nu trebuie să le-o luați în nume de rău. Copiii trebuie să fie totdeauna indulgenți cu oamenii mari.

Dar, desigur, nouă, celor care înțelegem viața, puțin ne pasă de cifre! Mi-ar fi plăcut să încep povestirea asta ca într-un basm cu zîne. Mi-ar fi plăcut să o încep aşa:

"A fost odată un mic prinț care locuia pe o planetă cu puțin mai mare decît el şi care avea nevoie de un prieten…" Pentru cei ce înțeleg viața, ar fi sunat mult mai firesc.

Căci vreau să se ştie că nu mi-ar plăcea să-mi fie citită cartea într-un mod uşuratic. Sufăr cînd povestesc amintirile acestea. Sunt deja şase ani de cînd micul prinț a plecat cu oaia lui. Dacă îl descriu aici, este ca să nu îl uităm. E trist să uiți un prieten. Nu toată lumea a avut un prieten. Aş putea

deveni ca oamenii mari care nu se mai interesează decît de numere. Tocmai pentru a împiedica asta, am cumpărat culori şi creioane colorate. E greu să te apuci din nou de desen, la vîrsta mea, dupa ce nu ai desenat nimic altceva decît un şarpe boa închis şi unul deschis, la vîrsta de şase ani! Voi încerca, desigur, să fac portrete pe cît mai autentice. Dar nu reuşesc mereu. Un desen e bun, altul mai puțin. Mă mai înşel un pic asupra înălțimii. Aici micul prinț e prea înalt. Dincolo e prea scund. Mai ezit şi cînd e vorba de culoarea hainelor sale. Mă străduiesc şi eu cum pot. Mă mai înşel şi asupra altor detalii, mai importante. Dar asta este, va trebui să mă iertați. Prietenul meu nu îmi dădea niciodată explicații. El mă credea probabil la fel ca el. Dar eu, din nefericire, nu ştiu să văd oile aflate în cuşcă. Poate sunt un pic precum oamenii mari. Cred că am îmbătrînit.

Capitolul V

În fiecare zi mai aflam cîte ceva despre planetă, despre plecare, despre călătorie. Totul venea încetul cu încetul, din vorbă în vorbă. În felul ăsta am aflat, în a treia zi, despre drama baobabilor.

Şi de data aceasta am aflat tot datorită oii, căci brusc, micul prinț, cuprins de o serioasă îndoială, mă întrebă:

- **E foarte adevărat, nu-i aşa, ca oile mănîncă arbuştii?**
- **Da. E adevărat.**
- **Ah! Sunt mulțumit.**

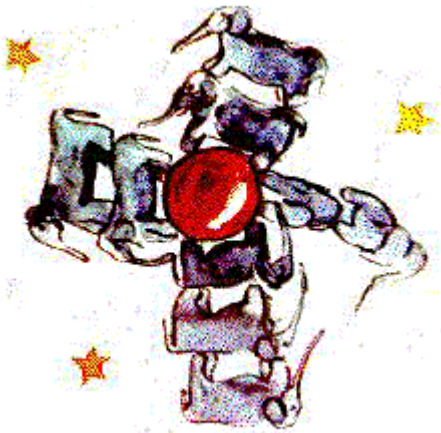

Eu nu am înțeles de ce era aşa important ca oile sa mănînce arbuştii. Dar micul prinț adăugă:

- **Prin urmare ele mănîncă şi baobabii?**

I-am atras atenția micului prinț că baobabii nu sunt arbuşti, ci copaci mari cît o biserică şi chiar dacă ar fi adus cu sine o armată de elefanți, tot nu reuşea să vină de hac nici măcar unui singur baobab.

Ideea armatei de elefanți îl făcu pe micul prinț să rîdă:

- **Ar trebui puşi unii peste alții…**

Dar el remarcă isteț:

- **Baobabii, înainte de a creşte, încep prin a fi mici.**
- **Exact! Dar de ce vrei tu ca oile tale să mănînce arbuştii de baobab?**

El îmi răspunse: „Ei, cum de ce ?" ca şi cum era vorba aici de un lucru evident. A trebuit ca inteligența mea să facă un mare efort pentru a înțelege singur despre ce era vorba.

De bună seamă, pe planeta micului prinț, se aflau, ca pe toate planetele, plante folositoare şi plante dăunătoare. Prin urmare, semințe bune, ale plantelor folositoare, şi semințe rele, ale plantelor dăunătoare. Dar semințele sunt invizibile. Ele dorm în tăcerea pămîntului, pînă ce acesta trezeşte prin magia sa pe una dintre ele. Atunci aceasta se întinde şi îşi împinge mai întîi timid către soare o tulpiniță subțire şi plăpîndă; dacă este o ridiche ori un trandafir, poate fi lăsată să crească după cum doreşte. Dacă e vorba însă de o plantă dăunătoare, aceasta trebuie smulsă imediat ce a fost recunoscută. Ori erau semințe teribile pe planeta micului prinț…erau semințele de baobab. Solul planetei era infestat cu ele. Iar un baobab care a fost lăsat să crească prea mult nu mai poate fi îndepărtat. El este o pacoste pentru toată planeta. O perforează cu rădăcinile sale. Iar dacă planeta este prea mică şi baobabii prea numeroşi, în cele din urmă planeta explodează.

„Este o chestiune de disciplină, îmi spunea mai tîrziu micul prinț. Cînd îmi terminam toaleta de dimineață, trebuia sa fac cu foarte mare grijă toaleta planetei. Trebuia să îmi impun în mod regulat să smulg baobabii

imediat ce se puteau deosebi de arbuştii de trandafir, cu care se aseamănă mult cînd sunt foarte mici. Este o muncă foarte plictisitoare dar foarte uşoară."

Şi într-o zi mă sfătui să mă străduiesc să fac un desen frumos, să le intre bine în cap copiilor de pe pămînt. "Dacă ei călătoresc într-o zi, îmi spuse el, s-ar putea să le fie de folos. Uneori poți lăsa ceva ce ai de făcut pe mai tîrziu fără să se întîmple nimic. Dar cînd este vorba de baobabi, asta e întotdeauna o catastrofă. Am cunoscut o planetă locuită de un leneş. Neglijase trei arbuşti…"

Şi, după indicațiile micului prinț, am desenat acea planetă. Nu îmi place deloc să iau tonul unui moralist. Dar pericolul baobabilor e atît de puțin cunoscut şi riscurile celui care s-ar rătăci pe un asteroid sunt atît de considerabile încît, pentru o singură dată, renunț la rezervele mele şi

atrag atenția: „Copii! Aveți grijă cu baobabii!”O fac pentru a-mi avertiza prietenii de pericolul de lîngă ei, dar de care nu ştiu, aşa cum nu am ştiut nici eu, cel care m-am străduit atît să fac desenul acesta. Dar efortul a meritat. Vă veți intreba poate: de ce nu mai există în cartea aceasta şi alte desene la fel de impunătoare ca cel cu baobabii? Răspunsul este foarte simplu: am încercat, dar nu am mai reuşit. Cînd am desenat baobabii am fost animat de sentimentul urgenței.

Capitolul VI

Ah, micule prinț, am înțeles astfel puțin cîte puțin viața ta melancolică. Mult timp tu nu avuseseşi ca distracție decît farmecul apusurilor de

soare. Am aflat acest nou detaliu în a patra zi, dimineața, cînd tu mi-ai spus:

- **Îmi plac mult apusurile de soare. Hai să vedem un apus de soare…**
- **Dar trebuie să aşteptăm…**
- **Ce să aşteptăm?**
- **Să aşteptăm ca soarele să apună.**

Tu ai avut mai întîi o înfăţişare foarte surprinsă, apoi ai rîs de tine însuți. Şi mi-ai spus:

- **Mă cred întotdeauna la mine!**

Într-adevăr. Cînd este miezul zilei în Statele Unite, în Franța soarele apune, precum ştie toată lumea. Ar fi suficient să se poată merge în Franța pentru un minut pentru a asista la un apus de soare. Din nefericire, Franța este foarte departe. Dar pe mica ta planetă era suficient să tragi scaunul cu cîțiva paşi. Şi tu puteai vedea apusul de soare de fiecare dată cînd doreai…

- **Într-o zi, am văzut apusul de soare de patruzeci şi trei de ori!**

Şi puțin mai tîrziu ai adăugat:

- **Ştii… cînd eşti aşa trist îți place să te uiți la apusurile de soare…**
- **Deci tu erai chiar aşa de trist în ziua cu cele patruzeci şi trei de apusuri de soare? Dar micul prinț nu răspunse.**

Capitolul VII

În a cincea zi, tot datorită oii, am aflat încă un secret din viața micului prinț. El mă întrebă brusc, fără nici un preambul, ca şi cum se gîndise îndelung la asta:

- **O oaie, dacă mănîncă arbuştii, mănîncă şi florile?**
- **O oaie mănîncă tot ce întîlneşte în cale.**
- **Chiar şi florile care au spini?**
- **Da. Chiar şi florile care au spini.**
- **Atunci la ce servesc spinii?**

Nu ştiam. Eram atunci foarte ocupat încercînd să deşurubez un şurub strîns prea tare din motorul meu. Eram foarte îngrijorat, căci pana mea începuse să mi se pară foarte gravă iar apa de băut care se epuiza mă făcea să mă tem de ce era mai rău.

- **La ce folosesc spinii?**

Micul prinț nu renunța niciodată la o întrebare, odată ce o pusese. Eu eram nervos din cauza şurubului meu şi am răspuns la întîmplare:

- **Spinii nu servesc la nimic, sunt pur şi simplu răutate din partea florilor!**
- **Oh!**

Dar după un moment de linişte el îmi spuse, cu un soi de răutate în voce:

- **Nu te cred! Florile sunt slabe. Ele sunt naive. Ele se apără cum pot. Ele se cred teribile cu spinii lor…**

N-am răspuns nimic. În momentul acela îmi ziceam: „Dacă şurubul ăsta mai rezistă mult, o să îl fac să sară dintr-o lovitură de ciocan". Micul prinț îmi deranjă din nou gîndurile:

- **Deci tu crezi că florile…**

- **Nu! Nu! Eu nu cred nimic! am răspuns la întîmplare. Eu mă ocup cu lucruri serioase aici!**

El mă privi stupefiat:

- **Lucruri serioase!**

El mă vedea cu ciocanul în mînă şi cu degetele negre de ulei de motor, aplecat asupra unui obiect care lui îi părea foarte urît.

- **Tu vorbeşti ca oamenii mari!**

Asta mă făcu să mă simt un pic ruşinat. Iar el, nemilos, adăugă:

- **Tu confunzi totul… tu amesteci totul!**

Era foarte iritat. Scutură în vînt pletele sale blonde:

- **Cunosc o planetă unde este un domn roşu la faţă. El nu a mirosit niciodată o floare. El nu a privit niciodată o stea. Nu a iubit niciodată pe nimeni. Nu a făcut nimic altceva decît adunări. Şi toată ziua repetă ca tine: „Sunt un om serios! Sunt un om serios!" şi asta îl face să pleznească de mîndrie. Dar asta nu e un om, asta e o ciupercă!**
- **O ce?**
- **O ciupercă!**

Micul prinţ era de acum palid de mînie.

- **De milioane de ani florile îşi cresc spinii lor. De milioane de ani oile mănîncă totuşi florile. Nu este atunci foarte serios să încerci să înţelegi de ce ele se străduiesc atît de tare să îşi crească spini care nu le folosesc la nimic? Nu este important războiul oilor cu florile? Nu este serios, mai important decît adunările domnului cel roşu? Şi dacă eu ştiu o floare unică în lume, ce nu există în altă parte, decît pe planeta mea, şi mai ştiu că o oiţă ar putea-o face să dispară dintr-o singură mişcare, aşa, pur si simplu, într-o dimineaţă, fără să îşi dea seama ce face, asta nu e important?**

El roşi, apoi continuă:

- **Dacă cineva iubeşte o floare care nu există decît într-un singur exemplar în milioane de stele, asta e de ajuns pentru ca el să fie fericit cînd le priveşte. El îşi spune: „Floarea mea este acolo undeva...” Dar dacă oaia mănîncă floarea, pentru el este ca şi cum, brusc, toate stelele s-ar stinge! Şi tu crezi că asta nu e important!**

Nu mai putu zice nimic. Izbucni brusc în sughițuri de plîns. Venise noaptea. Eu îmi abandonasem sculele. Nu îmi mai păsa nici de ciocanul meu, nici de şurubul meu, nici de sete, nici de moarte. Pe o planetă, a mea, pe pămînt, era un mic prinț care trebuia consolat! L-am luat în brațe şi l-am legănat. I-am spus: „Floarea pe care o iubeşti tu nu e în pericol.... Îi voi desena o botniță oii tale... Voi desena o armură pentru floarea ta... Voi…” Nu ştiam ce să mai zic. Mă simțeam foarte neîndemînatic. Nu ştiam cum să ajung la inima lui, cum să îl mîngîi... E atît de misterios tărîmul lacrimilor...

Capitolul VIII

Am aflat destul de repede o seamă de lucruri despre această floare. Pe planeta micului prinț fuseseră întotdeauna flori foarte simple, împodobite cu un singur rînd de petale, aflate pretutindeni şi care nu deranjau pe nimeni. Ele apăreau într-o dimineața în iarbă şi seara dispăreau. Dar aceea germinase într-o bună zi dintr-un grăunte adus nu se ştie de unde, iar micul prinț supraveghease cu foarte mare atenție acea tulpiniță care nu semăna cu celelalte. Putea să fie o nouă specie de baobab. Dar arbustul încetă curînd să crească şi începu să pregătească o

floare. Micul prinț văzu ceva ca un bumb mare şi simți că ceva miraculos avea să îşi facă apariția; floarea însă, la adăpostul bumbului verde, nu îşi mai termina pregătirile pentru a-şi etala frumusețea. Ea îşi alegea cu grijă culorile. Se îmbrăca încet, îşi potrivea una cîte una petalele. Nu vroia să apară şifonată ca macul. Ea nu vroia să apară decît în deplinătatea şi sclipirea frumuseții sale. Da! Era cochetă! Toaleta sa misterioasă dură multe zile. Dar într-o bună dimineață, exact odată cu răsăritul soarelui, se arătă.

Şi tocmai ea, care muncise cu atîta precizie, zise căscînd:

- **Ah! De-abia mă scol… Pardon… Sunt încă răvăşită…**

Atunci micul prinț nu îşi putu stăpîni admirația:

- **Ce frumoasă eşti!**
- **Nu-i aşa, răspunse cu delicatețe floarea… Şi sunt născută în acelaşi timp cu soarele…**

Micul prinț îşi dădu seama că nu era prea modestă, dar era atît de emoționantă!

- **Cred că este ora micului dejun, adăugă ea îndată, dacă ați avea bunătatea să vă gîndiți la mine…**

Şi micul prinţ, luat un pic prin surprindere, găsi o stropitoare cu apă proaspătă şi o servi pe floare.

Astfel îl chinuia ea pe micul prinţ cu vanitatea sa un pic bolnăvicioasă. Într-o zi, bunăoară, vorbind de cei patru spini ai săi, îi spuse micului prinţ:

- **Pot să vină chiar şi tigrii, cu ghearele lor!**

- **Nu sunt tigri pe planeta mea, obiectă micul prinţ, şi apoi tigrii nu mănîncă plante.**
- **Eu nu sunt o plantă, răspunse cu delicateţe floarea.**
- **Iartă-mă…**

- **Nu mă tem deloc de tigri, dar am oroare de curenții de aer. Nu aveți un paravan?**

„Oroare de curenți de aer... nu e chiar un noroc pentru planeta mea. Floarea asta e destul de complicată...”

- **Seara mă veți pune sub un glob de sticlă. E foarte frig aici. E prost aşezat. Acolo de unde vin eu…**

Dar aici se intrerupse. Ea venise ca sămînță. Nu putuse cunoaşte nimic din alte lumi. Umilită de a fi spus o minciună atît de naivă, tuşi de două-trei ori, sperînd să îl pună şi pe micul prinț într-o situație penibilă:

- **Cum e cu paravanul ăla?...**
- **Mergeam să îl caut, dar îmi vorbeai!**

Atunci ea începu din nou să tuşească pentru a-i provoca totuşi remuşcări micului prinț.

Astfel, micul prinț, în ciuda dragostei sale pentru floare, se îndoi repede de ea. El luase în serios cuvinte fără importanță şi devenise foarte nefericit.

„Ar fi trebuit să nu o ascult, îmi mărturisi el într-o zi, nu trebuie niciodată să asculți florile. Trebuie să le priveşti şi să le miroşi. A mea parfuma planeta, dar eu nu ştiam să mă bucur de asta. Această istorie cu ghearele, care m-a deranjat atît, ar fi trebuit să mă emoționeze…”

Îmi mai mărturisi:

„Nu am ştiut să înțeleg nimic atunci! Ar fi trebuit să o judec după fapte şi nu după cuvinte. Ea mă parfuma şi mă bucura. Nu ar fi trebuit deloc să plec! Ar fi trebuit să ghicesc afecțiunea ei de dincolo de vorbele ei mari, orgolioase. Florile sunt atît de contradictorii! Dar eram prea tînăr ca să ştiu să iubesc.”

Capitolul IX

Cred că a profitat pentru evadarea lui de o migrație a păsărilor călătoare. În dimineața plecării aranjă totul pe planetă. Îşi curăță cu grijă vulcanii în activitate. El avea doi vulcani în activitate. Erau foarte folositori dimineața pentru încălzitul micului dejun. Mai avea şi un vulcan stins. Dar, cum spunea el: „Nu se ştie niciodată!" Curăță deci şi vulcanul stins. Dacă sunt bine curățati, activitatea vulcanilor este moderată, fără erupții. Erupțiile vulcanice sunt ca focurile de şemineu. Evident, pe pământul nostru suntem prea mici pentru a ne curăța vulcanii. Din cauza asta ne fac atîtea probleme.

De asemenea, micul prinț smulse, cu un pic de melancolie, ultimii lăstari de baobabi. Credea că nu va mai trebui să vină niciodată. Iar toate aceste munci obişnuite i-au părut, în dimineata aceea, extrem de

plăcute. Şi cînd udă pentru ultima oară floarea şi se pregăti să o pună la adăpost sub globul ei, era cît pe-aci să plîngă.

- **Adio, îi spuse el florii.**

Dar ea nu îi răspunse.

- **Adio, repetă el.**

Floarea tuşi. Dar nu din cauza vreunei răceli.

- **Am fost prostuță, îi spuse în cele din urmă. Îți cer iertare. Să fii fericit.**

El se miră de absența reproşurilor. Stătea cu globul în mînă, surprins. Nu înțelegea acest calm al florii.

- **Da, te iubesc, îi spuse floarea. Nu ai ştiut nimic despre asta, din vina mea. Asta nu mai are nici o importanță. Tu ai fost la fel de prostuț ca mine. Să fii fericit… Lasă globul ăla în pace. Nu îl mai vreau.**
- **Dar vîntul...**
- **Nu sunt chiar aşa răcită... Aerul proaspăt al nopții îmi va face bine. Sunt o floare.**
- **Dar animalele…**
- **Trebuie să suport două sau trei omizi dacă vreau să cunosc şi fluturii. S-ar părea că e foarte frumos. Dacă nu, cine mă va vizita? Tu vei fi departe. Cît despre animalele mari, nu mi-e teamă de nimic. Am ghearele mele.**

Şi îmi arătă plină de naivitate cei patru spini ai săi. Apoi adăugă:

- **N-o mai amîna atîta, este agasant. Ai hotărît să pleci. Du-te!**

Ea nu vroia să o vadă plîngînd. Era o floare atît de orgolioasă...

Capitolul X

El se găsea în regiunea asteroizilor 325, 326, 327, 328, 329 şi 330. Îi vizita atît pentru a avea o ocupație, cît şi pentru a se instrui.

Primul era locuit de un rege. Regele şedea, îmbrăcat în purpură şi hermină, pe un tron foarte simplu, dar maiestuos totodată.

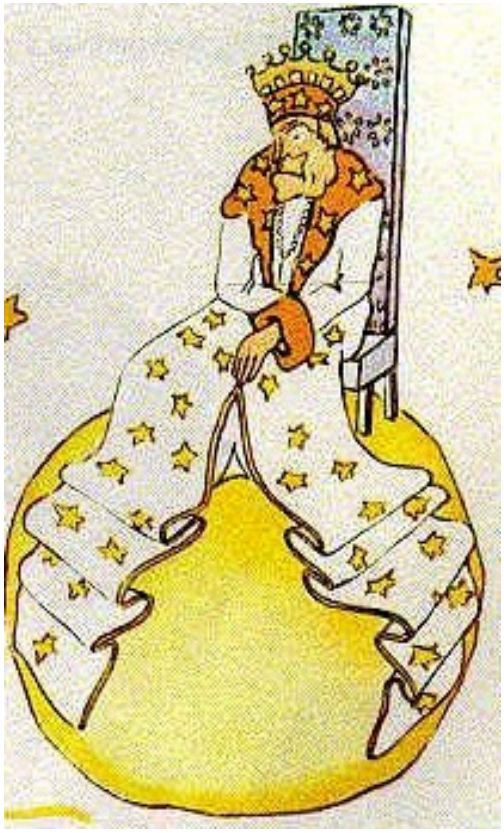

- Ah, iată un supus, strigă regele cînd îl zări pe micul prinț.

Şi micul prinț se întrebă:
- Cum m-o fi cunoscînd dacă nu m-a văzut niciodată?

El nu ştia că, pentru regi, lumea e foarte simplificată. Toți oamenii sunt supuşi.
- Apropie-te să te văd mai bine, îi spuse regele, care era foarte mîndru că este rege pentru cineva.

Micul prinț căută din ochi un loc unde să se aşeze, dar planeta era toată acoperită de magnifica mantie de hermină. Rămase deci în picioare şi, pentru că era obosit, căscă.
- Este contrar protocolului să caşti în prezența unui rege, îi zise monarhul. Îți interzic.
- Nu pot să mă împiedic, răspunse micul prinț, cam zăpăcit. Am făcut o călătorie lungă şi nu am dormit…
- Atunci, îi spuse regele, îți ordon să caşti. Nu am văzut pe nimeni căscînd de ani de zile. A căsca e pentru mine o curiozitate. Haide! Mai cască! Este un ordin.
- Mă intimidez… nu mai pot... zise micul prinț roşind tot.

- Hmm! Hmm! răspunse regele. Atunci... îți ordon atît să caşti cît şi să...

Mai bălmăji un pic ceva şi păru lovit în orgoliul său.

Căci regele ținea în mod special ca autoritatea lui să fie respectată. Nu tolera neascultarea. Era un monarh absolut. Dar, fiindcă era bun, dădea ordine rezonabile.

"Dacă aş ordona unui general să se schimbe într-o pasăre de mare, spunea el adesea, şi generalul nu m-ar asculta, nu ar fi vina generalului. Ar fi vina mea".
- Pot să mă aşez? se interesă cu timiditate micul prinț.
- Îți ordon să te aşezi, îi răspunse regele, care strînse maiestuos ceva din mantia sa de hermină.

Dar micul prinț era cu totul uimit. Planeta era minusculă. Peste ce putea regele să domnească?

- Sire, îi spuse… mă scuzați că vă întreb…
- Îți ordon să mă întrebi, se grăbi regele să spună.
- Sire…peste ce domniți dumneavoastră?
- Peste tot, răspunse regele, cu o mare simplitate.
- Peste tot?

Cu un gest discret, regele arătă planeta sa, celelalte planete şi stelele.

- Chiar aşa, peste tot? făcu micul prinț.
- Chiar aşa…răspunse regele.

Căci nu numai că era un monarh absolut, dar era şi un monarh universal.

- Şi stelele vă ascultă?
- Bineînțeles, îi spuse regele. Ele mă ascultă. Nu tolerez indisciplina.

O asemenea putere atrase entuziasmul micului prinț. Dacă ar fi avut-o el, ar fi putut asista nu la patruzeci şi patru, ci la şaizeci şi două sau chiar o sută sau chiar două sute de apusuri de soare în aceeaşi zi, fără să îşi tragă scaunul! Şi cum se simțea un pic trist amintindu-şi de planeta sa abandonată, îşi permise să solicite un favor regelui:

- Aş vrea să văd un apus de soare… Faceți-mi plăcerea… Ordonați soarelui să apună…

- Dacă aş ordona unui general să zboare din floare în floare precum un fluture sau să scrie o tragedie sau să se schimbe în pasăre marină şi generalul nu ar executa ordinul primit, cine, dintre noi doi, ar fi de vină?
- Dumneavoastră aţi fi, zise micul prinţ hotărît.
- Exact. Trebuie să ceri de la fiecare ceea ce poate da, reluă regele. Autoritatea se bazează în primul rînd pe raţiune. Dacă ordoni poporului tău să meargă să se arunce în mare, va face revoluţie. Eu am dreptul să cer ascultare pentru că ordinele mele sunt rezonabile.
- Cum rămîne cu apusul meu de soare? întrebă micul prinţ care nu uita niciodată o întrebare, o dată ce o pusese.
- Vei avea apusul tău de soare. Îl voi cere. Dar aş aştepta, bazîndu-mă pe experienţa mea de guvernare, condiţiile favorabile.
- Cînd va fi asta? se informă micul prinţ.
- Hmm! Hmm! îi răspunse regele, care consultă mai întîi un calendar gros, hmm! hmm! asta va fi … va fi …către ora şapte şi un sfert! Şi vei vedea cît de bine sunt ascultat.

Micul prinţ căscă. El regreta apusul său de soare ratat. Şi apoi se plictisea deja puţin.

- Nu mai am nimic de făcut aici, îi spuse el regelui. Voi pleca!
- Nu pleca, răspunse regele care era atît de mîndru să aibă un supus. Nu pleca, te fac ministru!
- Ministru al cui?
- Al... al justiţiei!
- Dar nu e nimeni de judecat!
- N-aş spune, îi zise regele. Nu am făcut încă turul regatului meu. Sunt foarte bătrîn, nu am loc pentru limuzină şi mă oboseşte să merg.
- Oh! Dar eu am văzut deja, spuse micul prinţ, care se aplecă să arunce o privire şi pe partea cealaltă a planetei. Nici acolo nu e nimeni…
- Atunci te vei judeca pe tine însuţi, îi răspunse regele. Asta e cel mai dificil. Este mult mai dificil să te judeci pe tine însuţi decît să judeci pe altul. Dacă reuşeşti să te judeci bine, înseamnă că eşti cu adevărat înţelept.
- Eu, spuse micul prinţ, pot să mă judec pe mine însumi oriunde. Nu am nevoie să locuiesc aici.
- Hmm! Hmm! zise regele, cred că pe planeta mea e pe undeva un bătrîn şobolan. Îl aud noaptea. Vei putea să judeci acest bătrîn şobolan. Îl vei condamna la moarte din timp în timp. Astfel, viaţa lui va depinde de justiţia ta. Dar tu îl vei graţia de fiecare dată pentru a-l păstra. Nu e decît unul.
- Mie, răspunse micul prinţ, nu îmi place să condamn la moarte şi cred că o să plec.

- Nu, zise regele.

Dar micul prinț, terminîndu-şi pregătirile, nu vru să îl intristeze pe bătrînul monarh:

- Dacă maiestatea dumneavoastră ar dori să fie foarte bine ascultată, ar putea să îmi dea un ordin rezonabil. Ar putea să îmi ordone, spre exemplu, să plec într-un minut. Mi se pare că sunt favorabile condițiile…

Regele nerăspunzînd nimic, micul prinț ezită mai întîi, apoi, cu un suspin, plecă.

- Te fac ambasadorul meu, se grăbi să strige regele.

Avea un aer foarte autoritar.

Oamenii mari sunt foarte ciudați, îşi zise micul prinț în sine, pe timpul călătoriei sale.

Capitolul XI

A doua planetă era locuită de un vanitos.

- Ah! Ah! Iată vizita unui admirator! strigă de departe vanitosul imediat ce îl zări pe micul prinț.

Căci, pentru vanitoşi, ceilalți oameni sunt admiratori.

- Bună ziua, spuse micul prinț. Aveți o pălărie caraghioasă.
- E pentru salutat, îi răspunse vanitosul. Pentru salutat cînd sunt aclamat. Din nefericire nu trece nimeni niciodată pe aici.
- Da? zise micul prinț care nu înțelesese.
- Loveşte-ți mîinile una de alta, îl sfătui atunci vanitosul.

Micul prinț îşi lovi mîinile una de alta. Vanitosul salută modest ridicîndu-şi pălăria.

- Asta e mai amuzant decît vizita regelui, îşi spuse în sine micul prinţ. Şi reîncepu să îşi lovească mîinile una de alta. Vanitosul reîncepu să salute ridicîndu-şi pălăria.

După cinci minute de repetat, monotonia jocului îl plictisi pe micul prinţ:
- Şi pentru ca pălăria să cadă, întrebă el, ce trebuie făcut?

Dar vanitosul nu îl auzi. Vanitoşii nu aud niciodată decît laudele.

- Mă admiri într-adevăr mult? îl întrebă el pe micul prinţ.
- Ce înseamnă a admira?
- A admira înseamnă a recunoaşte că eu sunt omul cel mai frumos, cel mai bine îmbrăcat, cel mai bogat şi cel mai inteligent de pe planetă.
- Dar tu eşti singur pe planeta ta!
- Fă-mi această plăcere. Admiră-mă oricum!
- Te admir, spuse micul prinţ, ridicînd un pic din umeri, dar de ce te-ar putea interesa asta?

Şi micul prinţ plecă.

Oamenii mari sunt cu siguranţă foarte ciudaţi, îşi zise în sinea lui micul prinţ, în timpul călătoriei.

Capitolul XII

Planeta următoare era locuită de un beţiv. Această vizită fu foarte scurtă, dar ea îl cufundă pe micul prinţ într-o melancolie profundă:

- Ce faci tu aici? îi spuse beţivului, pe care îl găsi aşezat în linişte în faţa unei grămezi de sticle goale şi a uneia de sticle pline.
- Beau, răspunse beţivul, cu un aer lugubru.
- De ce bei tu? îl întrebă micul prinţ.
- Ca să uit, răspunse beţivul.
- Ca să uiţi ce? se interesă micul prinţ care deja îl compătimea.
- Ca să uit că mi-e ruşine, mărturisi beţivul plecînd capul.
- Ruşine de ce? întrebă micul prinţ care dorea să îl ajute.
- Ruşine că beau! termină beţivul care se închise definitiv în tăcere.

Şi micul prinţ plecă, perplex.

Capitolul XIII

A patra planetă era cea a omului de afaceri. Acest bărbat era atît de ocupat încît nici măcar nu ridică, la sosirea micului prinţ, capul.

- Bună ziua, îi spuse acesta. Vi s-a stins ţigara.

- Trei şi cu doi fac cinci. Cinci şi cu şapte doisprezece. Doisprezece şi cu trei cincisprezece. Bună ziua. Cincisprezece şi cu şapte douăzeci şi doi. Douăzeci şi doi şi cu şase douăzeci şi opt. Nu e timp să o aprind din nou. Douăzeci şi şase şi cu cinci treizeci şi unu. Uf! Asta face deci cinci sute de milioane şase sute douăzeci şi două de mii şapte sute treizeci şi unu.

- Cinci sute de milioane de ce?

- Poftim? Mai eşti aici? Cinci sute de milioane de… nu mai ştiu… Am atît de lucru! Eu sunt serios, eu nu mă amuz cu baliverne! Doi şi cu cinci fac şapte...

- Cinci milioane de ce, repetă micul prinţ care niciodată în viaţa lui nu renunţase la o întrebare, o dată ce o pusese.

Omul de afaceri ridică capul:

- De cincizeci şi patru de ani de cînd locuiesc pe planeta asta, nu am fost deranjat decît de trei ori. Prima dată a fost acum douăzeci şi doi de ani, de către o rădaşcă care picase dumnezeu ştie de unde. Răspîndea un zgomot greu de suportat şi am făcut patru greşeli într-o singură adunare. A doua oară a fost acum unsprezece ani, cînd am avut o criză de reumatism. Eu sunt un om serios. A treia oara... iată! Spuneam deci cinci sute de milioane…

- Milioane de ce?

Omul de afaceri înțelese că nu va avea pace pînă ce nu va răspunde:

- **Milioane din aceste lucruri mici care se văd uneori pe cer.**
- **Muşte?**
- **Nu, mici lucruri care strălucesc.**
- **Albine?**
- **Nu, nu. Acele mici lucruri strălucitoare, aurii care îi fac să viseze pe leneşi. Dar eu sunt serios! Eu nu am timp să cad în visare.**
- **Ah! Stelele?**
- **Da, asta e. Stelele.**
- **Şi ce faci tu cu cinci sute de milioane de stele?**
- **Cinci sute de milioane şase sute douăzeci şi două mii şapte sute treizeci şi una. Eu sunt un om serios, eu sunt precis.**
- **Ce faci tu cu aceste stele?**
- **Ce fac cu ele?**
- **Da.**
- **Nimic. Le am**
- **Tu ai stelele?**
- **Da.**
- **Dar am vazut deja un rege care…**
- **Regii nu posedă. Ei "domnesc peste". E complet diferit.**
- **Şi la ce îți foloseste să posezi stelele?**
- **Ca să fiu bogat.**
- **Şi la ce îți serveşte să fii bogat?**
- **Să cumpăr alte stele, dacă cineva mai găseşte altele.**

Acesta, îşi zise în sinea lui micul prinț, gîndeşte un pic ca bețivul meu.

Totuşi mai puse cîteva întrebări:

- **Cum se pot poseda stelele?**
- **Ale cui sunt ele? ripostă, nemulțumit, omul de afaceri.**
- **Nu ştiu. Ale nimănui.**
- **Atunci sunt ale mele, pentru că eu m-am gîndit primul.**
- **Asta e de ajuns?**
- **Bineînțeles. Cînd găseşti un diamant care nu e al nimănui, atunci e al tău. Cînd găseşti o insulă care nu e a nimănui, este a ta. Cînd ai primul o idee, o brevetezi: e a ta. Iar eu posed stelele pentru că nimeni înaintea mea nu s-a gîndit să le posede.**
- **Asta e adevărat, spuse micul prinț. Şi ce faci tu?**
- **Le administrez. Le număr şi le răsnumăr, spuse omul de afaceri. E dificil. Dar eu sunt un om serios!**

Micul prinț nu era încă satisfăcut.

- Eu, dacă am un fular, pot să îl iau şi să îl pun în jurul gîtului meu. Eu, dacă am o floare, o pot culege şi o pot lua. Dar tu nu poți culege stelele!
- Nu, dar le pot depune la bancă.
- Ce înseamnă asta?
- Înseamnă că scriu pe o bucată mică de hîrtie numărul stelelor mele. Şi apoi încui cu cheia într-un sertar acea hîrtie.
- Asta e tot?
- E de ajuns!
E amuzant, se gîndi micul prinț. Este destul de poetic. Dar nu este prea serios.

Micul prinț avea despre lucrurile serioase păreri complet diferite de cele ale oamenilor mari.

- Eu, mai spuse el, am o floare pe care o ud în fiecare zi. Am trei vulcani pe care îi curăț în fiecare săptămînă. Căci îl curăț şi pe cel stins. Nu se ştie niciodată. Vulcanilor mei şi florii mele le este de folos că eu le am. Dar tu nu eşti util stelelor...

Omul de afaceri deschise gura, dar nu găsi nimic de răspuns, iar micul prinț plecă.

Oamenii mari sunt cu siguranță cu totul speciali, îşi spuse în sinea lui pe timpul călătoriei.

Capitolul XIV

A cincea planetă era foarte curioasă. Era cea mai mică din toate. Acolo era loc numai pentru un felinar şi o persoană care îl aprindea. Micul prinț nu reuşea să îşi explice la ce putea servi, undeva în cer, pe o planetă fără o casă, nepopulată, un felinar şi un lampagiu. Totuşi îşi spuse sieşi:

Poate că acest om este absurd. Totuşi este mai puțin absurd decît regele, vanitosul, omul de afaceri ori decît bețivul. Cel puțin munca lui are un sens. Cînd îşi aprinde felinarul, e ca şi cum ar face să se nască o stea în plus ori o floare. Cînd îşi stinge felinarul, floarea ori steaua se culcă. Este o ocupație foarte drăguță. Este cu adevărat utilă pentru că este drăguță.

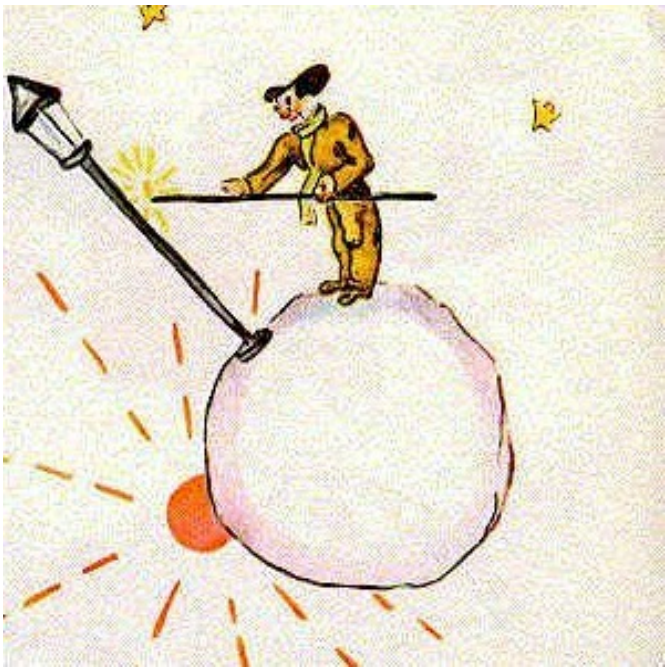

După ce ajunse pe planetă, îl salută respectuos pe lampagiu:

- Bună ziua. Pentru ce tocmai ți-ai stins felinarul?
- Acesta este consemnul, răspunse lampagiul. Bună ziua.
- Care consemn?
- Să îmi sting felinarul. Bună seara.

Şi îl reaprinse.

- Dar de ce îl reaprinzi?
- Ăsta e consemnul, răspunse lampagiul.
- Nu înțeleg, spuse micul prinț.
- Nu e nimic de înțeles, spuse lampagiul. Consemnul e consemn. Bună ziua.

Şi îşi stinse felinarul.

Apoi îşi tamponă fruntea cu o batistă în carouri roşii.
- Fac o muncă teribilă. Era cumsecade altădată. Stingeam dimineața şi aprindeam seara. Aveam restul zilei ca să mă odihnesc şi restul nopții ca să dorm…
- Şi de atunci s-a schimbat consemnul?
- Consemnul nu s-a schimbat, spuse lampagiul. Asta e drama! Din an în an planeta s-a învîrtit mai repede şi mai repede şi consemnul nu s-a schimbat!

- Şi atunci?
- Atunci, pentru că face un tur pe minut, nu mai am nici o secundă de odihnă. Îl aprind şi îl sting o dată pe minut!
- Asta e chiar drăguț! La tine zilele durează un minut!
- Nu e deloc drăguț, zise lampagiul. E deja o lună de cînd vorbim împreună.
- O lună?
- Da. Treizeci de minute. Treizeci de zile! Bună seara.

Şi îşi aprinse din nou felinarul.

Micul prinț îl privi şi îi plăcu acest lampagiu care era atît de fidel consemnului său. Îşi aminti de apusurile de soare pe care mergea să le vadă altădată, trăgîndu-şi scaunul. Vru să îl ajute pe prietenul său:

- Ştii… cunosc un mijloc de a te odihni cînd ai vrea…
- Vreau mereu, zise lampagiul.

Căci poți fi, în acelaşi timp, fidel şi leneş.

Micul prinț urmă:

- Planeta ta este atît de mică încît o ocoleşti din trei paşi. Nu ai decît să mergi încetişor pentru a rămîne mereu la soare. Cînd vei vrea să te odihneşti vei merge… şi ziua va dura atît de mult cît vei vrea tu.
- Asta nu mă ajută cu prea mare lucru, spuse lampagiul. Ceea ce imi place mie în viață este să dorm.
- N-ai noroc, spuse micul prinț.
- N-am noroc, răspunse lampagiul. Bună ziua.

Şi îşi stinse felinarul.

Acela, îşi zise micul prinț mai tîrziu, pe cînd îşi urma călătoria, ar fi rău privit de toti ceilalți, de rege, de vanitos, de betiv, de omul de afaceri. Totuşi este singurul care nu îmi pare ridicol. Este, poate, pentru că se ocupă de altceva decît de sine însuşi.

Avu un suspin de regret şi îşi mai zise:

- Acela e singurul pe care mi l-aş fi putut face prieten. Dar planeta sa e într-adevăr prea mică. Nu e loc de doi.

Ceea ce micul prinț nu îndrăznea să îşi mărturisească era că regreta această planetă binecuvîntată mai ales datorită celor o mie patru sute patruzeci de apusuri de soare în douăzeci si patru de ore!

Capitolul XV

A şasea planetă era o planetă de două ori mai mare. Era locuită de un bătrîn domn care scria cărți imense.

- Uite! Iată un explorator! strigă el, cînd îl zări pe micul prinț.

Micul prinț se aşează pe masă şi răsuflă un pic. Călătorise deja atîta!

- De unde vii tu? îi spuse bătrînul domn.
- Ce este cartea aceea mare? zise micul prinț. Ce faceți dumneavoastră aici?
- Eu sunt geograf, zise bătrînul domn.
- Ce este un geograf?
- Este un savant care ştie unde se găsesc mările, fluviile, oraşele, munții şi deşerturile.

- E interesant, spuse micul prinț. În sfîrşit, o meserie adevărată! Şi aruncă o privire în jurul lui pe planeta geografului. Nu văzuse încă o planetă atît de maiestuoasă.
- E foarte frumoasă planeta dumneavoastră. Are oceane?
- Nu pot să ştiu, spuse geograful.
- Ah! (Micul prinț era decepționat). Dar munți?
- Nu pot să ştiu, zise geograful.
- Dar orase şi fluvii şi deşerturi?
- Nu pot să ştiu, spuse geograful.
- Dar sunteți geograf!
- Aşa e, spuse geograful, dar nu sunt explorator. Îmi lipsesc cu desăvîrşire exploratorii. Nu geograful ține numărătoarea oraşelor, fluviilor, munților, mărilor şi oceanelor. Geograful este prea important pentru a-şi pierde timpul plimbîndu-se. El nu îşi părăseşte biroul. Dar el îi primeşte pe exploratori. Îi interoghează şi notează datele lor. Şi dacă datele unuia dintre ei îi par interesante, geograful face o anchetă asupra moralității exploratorului.
- De ce?
- Pentru că un explorator care ar minți ar conduce la catastrofe în cărțile de geografie. Şi tot aşa un explorator care ar bea prea mult.
- De ce? întrebă micul prinț.
- Pentru că beților văd dublu. Atunci geograful ar nota doi munți, acolo unde nu este decît unul singur.
- Eu cunosc pe cineva, zise micul prinț, care ar fi un rău explorator.
- E posibil. Deci, cînd moralitatea exploratorului pare bună, se face o anchetă asupra descoperirii sale.
- Se merge să se vadă la fața locului?
- Nu. E prea complicat. Dacă e vorba de exemplu de descoperirea unui munte, se cere să se aducă pietre mari.

Deodată geograful se emoționă.

- Dar tu vii de departe! Tu eşti explorator! Tu îmi vei descrie planeta ta!

Şi geograful, avînd deschis registrul său, îşi ascuți creionul. Povestirile exploratorilor se notează mai întîi în creion. Pentru a le transcrie în cerneală se aşteaptă ca exploratorul să furnizeze probe.

- Ei? zise geograful.
- Oh! La mine, zise micul prinț, nu e prea interesant, e foarte mic. Am trei vulcani. Doi vulcani în activitate şi unul stins. Dar nu se ştie niciodată.
- Nu se ştie niciodată, aprobă geograful.

- Am şi o floare.
- Noi nu notăm florile, zise geograful.
- De ce? Asta nu-i frumos!
- Pentru că florile sunt efemere.
- Ce inseamna "efemer"?
- Geografiile, spuse geograful, sunt cele mai preţioase dintre toate cărţile. Ele nu se demodează niciodată. E rar ca un munte să îşi schimbe locul. E foarte rar ca un ocean să se golească de apa sa. Noi scriem lucruri eterne.
- Dar vulcanii stinşi se pot trezi, îl întrerupse micul prinţ. Ce înseamnă "efemer"?
- Că vulcanii ar fi stinşi sau activi e totuna pentru noi, zise geograful. Ceea ce contează pentru noi e muntele. El nu se schimbă.
- Dar ce înseamnă "efemer"? repetă micul prinţ, care, în viaţa sa, nu renunţase la o întrebare o dată ce o pusese.
- Asta înseamnă "ceva care e ameninţat de dispariţie apropiată".
- Floarea mea e ameninţată de dispariţie apropiată?
- Desigur.

Floarea mea este efemeră, îşi zise micul prinţ, şi ea nu are decît patru spini să se apere împotriva lumii! Şi eu am lăsat-o singură la mine!

Acolo avu primul sentiment de regret. Dar căpătă din nou curaj şi întrebă:

- Ce mă sfătuiţi să vizitez?
- Planeta Pământ, îi răspunse geograful. Are o bună reputaţie…

Şi micul prinţ plecă, gîndind la floarea sa.

Capitolul XVI

A şaptea planetă fu deci Pământul.

Pământul nu e o planetă oarecare! Pe ea sunt o sută unsprezece regi (neuitînd, desigur, pe regii negri), şapte mii de geografi, nouă sute de mii de oameni de afaceri, şapte milioane şi jumătate de beţivi, trei sute două milioane de oameni mari.

Pentru a vă da o idee de dimensiunile Pământului vă voi spune că înainte de inventarea electricităţii trebuia să se întreţină, pe cele şase continente, o

adevarată armată de patru sute şaizeci şi două de mii cinci sute unsprezece lampagii.

Văzut de puțin mai departe, efectul era splendid. Mişcările acestei armate erau potrivite ca acelea ale unui balet de operă. Întîi era rîndul aprinzătorilor de felinare din Noua Zeelandă şi din Australia. Apoi aceştia, aprinzîndu-şi lampioanele, se duceau să se culce. Apoi intrau la rîndul lor în dans aprinzătorii de felinare din China şi Siberia. Apoi dispăreau şi ei în culise. Venea rîndul celor din Rusia şi din Indii. Apoi cei din Africa şi din Europa. Apoi cei din America de Sud. Apoi cei din America de Nord. Şi niciodată ei nu greşeau ordinea de intrare în scenă. Era grandios.

Doar aprinzătorul unicului felinar de la Polul Nord şi confratele său de la unicul felinar al Polului Sud duceau o viată nonşalantă: ei munceau doar de două ori pe an.

Capitolul XVII

Cînd vrei să fii spiritual, se poate întîmpla să mai şi minți un pic. Nu am fost foarte cinstit vorbindu-vă de lampagii. Risc să dau o idee falsă despre planeta noastră celor care nu o cunosc. Oamenii ocupă foarte puțin loc pe pămînt. Dacă cele două miliarde de locuitori ai pămîntului ar sta în picioare şi destul de strînşi, ca la un miting, ar încăpea lejer într-o piață publică de douăzeci de mile pe douăzeci de mile. S-ar putea strînge întreaga umanitate pe cea mai mică insuliță din Pacific.

Oamenii mari, bineinteles, nu vă vor crede. Ei îşi imaginează că ocupă mult loc. Ei se văd importanți precum baobabii. Îi veți sfătui atunci să facă un calcul. Ei adoră cifrele: asta le va place. Dar voi nu vă pierdeți timpul cu asta. E inutil. Aveți incredere în mine.

Micul prinț, o dată ajuns pe pământ, fu foarte surprins să nu vadă pe nimeni. Deja îi era teamă să nu fi greşit planeta, cînd un inel de culoarea lunii se mişcă în nisip.

- Noapte bună, zise la întîmplare micul prinț.
- Noapte bună, răspunse şarpele.
- Pe ce planetă am căzut? întrebă micul prinț.
- Pe Pământ, în Africa, răspunse şarpele.
- Ah!… Deci nu există nimeni pe Pământ?
- Aici e deşertul. În deşerturi nu e nimeni. Pământul e mare, spuse şarpele.

Micul prinț se aşează pe o piatră şi îşi ridică ochii către cer:

- Mă întreb, spuse el, dacă stelele sunt luminate pentru ca fiecare să şi-o poată regăsi într-o bună zi pe a sa. Priveşte planeta mea. E chiar deasupra noastră… Dar ce departe este!
- E frumoasă, spuse şarpele. Ce faci tu aici?
- Am probleme cu o floare, zise micul prinț.
- Ah! făcu şarpele.

Şi tăcură.

- Unde sunt oamenii? reluă în sfîrşit micul prinț. Eşti cam singur în deşert…
- Eşti singur şi printre oameni, zise şarpele.

Micul prinț îl privi îndelung:

- Eşti un animal ciudat, îi spuse în cele din urmă, subțire ca un deget…
- Dar sunt mai puternic decît degetul unui rege, zise şarpele.

Micul prinț avu un surîs:

- Tu nu eşti prea puternic… nici măcar nu ai labe… tu nu poți călători…
- Pot să te transport mai departe decît o navă, zise şarpele.

Se încolăci în jurul gleznei micului prinț, ca o brățară de aur:

- Pe acela pe care îl ating, îl redau pămîntului din care a venit, mai spuse el. Dar tu eşti pur şi vii de pe o stea…

Micul prinț nu răspunse nimic.

- Mi-e milă de tine, atît de slab, pe Pămîntul ăsta stîncos. Aş putea să te ajut într-o zi dacă regreți prea mult planeta ta. Aş putea…

- Oh! Am înțeles prea bine, zise micul prinț, dar de ce vorbeşti tu întotdeauna în enigme?
- Eu le descurc pe toate, răspunse şarpele.

Şi tăcură amîndoi.

Capitolul XVIII

Micul prinț traversă deşertul şi nu întîlni decît o floare. O floare cu trei petale, nimic mai mult…

- Bună ziua, zise micul prinț.
- Bună ziua, zise floarea.
- Unde sunt oamenii? întrebă politicos micul prinț.

Floarea văzuse într-o zi trecînd o caravană:

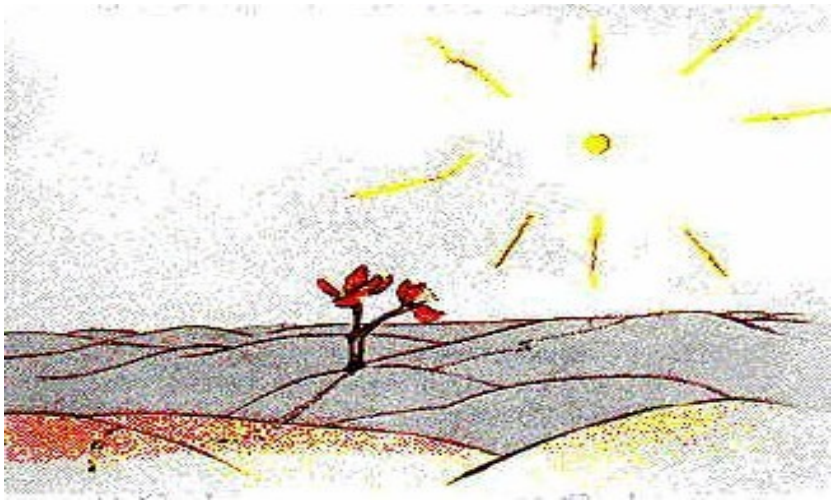

- Oamenii? Există, cred, şase sau şapte. I-am văzut cu ani în urmă. Dar nu ştii niciodată unde să îi găseşti. Vîntul îi plimbă. Le lipsesc rădăcinile şi asta îi deranjează mult.
- Adio, zise micul prinț.
- Adio, zise floarea.

Capitolul XIX

Micul prinț se urcă pe un munte înalt. Singurii munți pe care îi cunoscuse vreodată erau cei trei vulcani care îi ajungeau pînă la genunchi. Şi el se folosea de vulcanul stins ca de un taburet. "De pe un munte înalt ca ăsta, îşi spuse el, voi zări dintr-o dată toată planeta şi toți oamenii..." Dar nu zări nimic în afară de vîrfuri stîncoase bine ascuțite.

- Bună ziua, spuse el la întîmplare.
- Bună ziua... Bună ziua... Bună ziua... îi răspunse ecoul.
- Cine sunteți voi? întrebă micul prinț.
- Cine sunteți voi… cine sunteți voi… cine sunteți voi… răspunse ecoul.
- Fiți prietenii mei, sunt singur, spuse el.
- Sunt singur… sunt singur… sunt singur… răspunse ecoul.

"Ce planetă ciudată! gîndi el atunci. E uscată, numai ascuțişuri şi sărată.

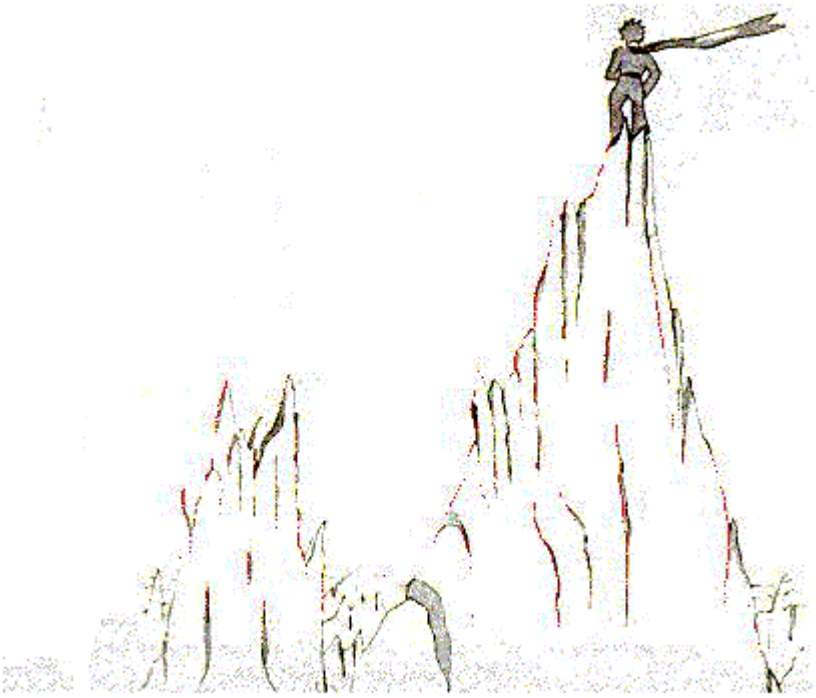

Iar oamenilor le lipseşte imaginația. Ei repetă ceea ce li se spune. La mine aveam o floare care vorbea întotdeauna prima…"

Capitolul XX

Se întîmplă în cele din urmă că micul prinț, dupa ce mersese mult timp prin nisipuri, ținuturi stîncoase şi zăpezi, să descopere în sfîrşit un drum. Iar drumurile duc întotdeauna la oameni.

- Bună ziua, spuse el.

Era o grădină plină cu trandafiri înfloriți.

- Bună ziua, spuseră trandafirii.

Micul prinț îi privi. Semănau cu toții cu floarea sa.

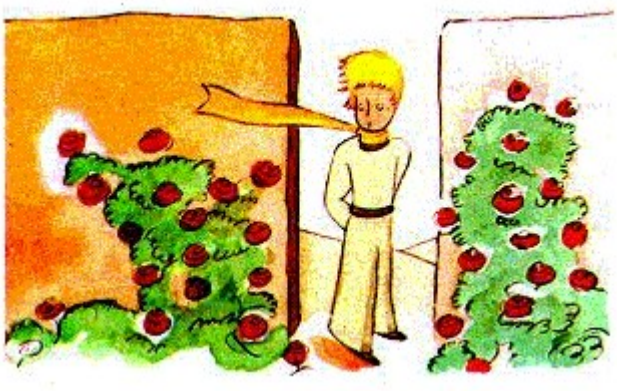

- Cine sunteți voi? îi întrebă el stupefiat.

- Noi suntem trandafiri, spuseră trandafirii.

- Ah! făcu micul prinț…

Şi se simți foarte nefericit. Floarea lui îi spusese că ea era singura din specia ei în univers. Şi iată că mai erau cinci mii, toate la fel, într-o singură grădină!

"Ar fi foarte atinsă, îşi spuse el, dacă ar vedea asta… ar tuşi groaznic şi ar face să pară că moare pentru a scăpa de ridicol. Şi eu aş fi obligat să par că o îngrijesc, căci altfel, pentru a mă umili şi pe mine, ea s-ar lăsa într-adevăr să moară…"

Apoi îşi mai zise: "Mă credeam în posesia unei flori unice şi nu am decît un trandafir obişnuit. Ea şi cei trei vulcani care îmi ajung pînă la genunchi şi din care unul, poate, este stins pentru totdeauna, lucrurile astea nu fac din mine un prea mare prinț…" Şi, culcat în iarbă, plînse.

Capitolul XXI

Atunci apăru vulpea.

- Bună ziua, zise vulpea.

- Bună ziua, răspunse politicos micul prinţ, care se întoarse, dar nu văzu nimic.

- Sunt aici, zise vocea, sub pom, sub măr.

- Cine eşti tu? zise micul prinț. Eşti foarte drăguță…

- Sunt o vulpe, zise vulpea.

- Vino să te joci cu mine, îi propuse micul prinț. Sunt aşa de trist…

- Nu pot să mă joc cu tine, zise vulpea. Nu sunt domesticită.

- Ah! Pardon, zise micul prinț.

Dar după ce se gîndi, adăugă:

- Ce înseamnă "domesticit"?

- Tu nu eşti de pe aici, spuse vulpea, ce cauți tu?

- Caut oamenii, spuse micul prinț. Ce înseamnă "a domestici"?

- Oamenii, spuse vulpea, au puşti şi vînează. E foarte neplăcut. Dar cresc şi pui de găină. Ăsta e singurul lor interes. Tu cauți pui?

- Nu, spuse micul prinț. Eu caut prieteni. Ce înseamnă "a domestici"?

- E un lucru uitat de mult, spuse vulpea. Înseamnă "a crea legături…"

- A crea legături?

- Bineînțeles, spuse vulpea. Tu nu eşti deocamdată pentru mine decît un

băiețel care se aseamănă perfect cu oricare altul dintr-o sută de mii de băieței. Şi eu nu am nevoie de tine. Şi nici tu nu ai nevoie de mine. Eu nu sunt pentru tine decît o vulpe ca o sută de mii altele. Dar dacă tu mă domesticeşti, vom avea nevoie unul de altul. Tu vei fi pentru mine unic în lume. Eu voi fi pentru tine unică pe lume...

- Încep să înțeleg, zise micul prinț. Este o floare... cred că ea m-a domesticit.

- E posibil, spuse vulpea. Pe Pămînt se întîmplă tot felul de lucruri…

- Oh! Asta nu e pe Pămînt, spuse Micul prinț. Vulpea păru foarte intrigată:

- Pe o altă planetă?

- Da.

- Există vînători pe planeta aceea?

- Nu.

- Sună interesant. Dar pui?

- Nu.

- Nimic nu este perfect, suspină vulpea. Dar reveni la ideea sa:

- Viata mea e monotonă. Eu vînez pui, oamenii mă vînează pe mine. Toți puii se aseamănă şi toți oamenii sunt la fel. Deci mă cam plictisesc. Dar dacă tu mă domesticeşti, viața mea va fi cu totul alta, luminoasă. Aş cunoaşte un zgomot de pas care va fi diferit de celelalte. Ceilalți paşi mă fac să intru sub pămînt. Al tău mă va chema afară, ca o muzică. Şi încă ceva! Priveşte, vezi acolo cîmpurile cu grîu? Eu nu mănînc pîine. Grîul este inutil pentru mine. Cîmpurile de grîu nu înseamnă nimic pentru mine. Şi asta e trist! Dar tu ai părul blond, aurit. Atunci cînd tu mă vei fi domesticit va fi minunat. Grîul, care este auriu, îmi va aminti de tine. Şi îmi va plăcea zgomotul vîntului prin grîu…

Vulpea tăcu şi îl privi îndelung pe micul prinț:

- Te rog… domesticeşte-mă! spuse ea.

- Aş vrea mult, răspunse micul prinț, dar nu am prea mult timp. Am de găsit prieteni şi multe lucruri de cunoscut.

- Nu cunoşti decît lucrurile pe care le domesticeşti, spuse vulpea. Oamenii nu mai au timp să cunoască nimic. Ei cumpără de la negustori lucruri făcute de-a gata. Dar cum nu există negustori care să vîndă prieteni, oamenii nu mai au prieteni. Dacă vrei un prieten, domesticeşte-mă.

- Ce trebuie făcut? spuse micul prinț.

- Trebuie să fii foarte răbdător, răspunse vulpea. Te vei aşeza mai întîi ceva mai departe de mine, cam aşa, în iarbă. Te voi privi cu coada ochiului şi tu nu vei zice nimic. Vorbirea e izvor de neînțelegeri. Dar în fiecare zi te vei putea aşeza ceva mai aproape...

- A doua zi micul prinț reveni.

- Ar fi fost mai bine să fi revenit la aceeaşi oră, spuse vulpea. Dacă vii, de exemplu, la ora patru după-amiaza, voi începe să fiu fericită de la ora trei chiar. Cu cît timpul va trece, cu atît voi fi mai fericită. La ora patru voi fi agitată şi neliniştită; voi descoperi fericirea! Dar dacă vii fără nici o socoteală, nu voi şti la ce oră să îmi pregătesc inima… trebuie ritualuri.
- Ce este un ritual? zise micul prinț.
- E ceva cu totul uitat, spuse vulpea. Este ceva care face ca o zi sa fie diferită de alte zile, o oră de alte ore. Există un ritual, spre exemplu, la vînătorii mei. Ei dansează joia cu fetele din sat. Atunci joia este o zi minunată! Mă duc să mă plimb pînă în vii. Dacă vînătorii ar dansa nu se ştie cînd, zilele ar fi toate la fel şi eu nu aş avea deloc vacanță.

Astfel, micul prinț o domestici pe vulpe. Dar o dată şi o dată, ora plecării fu aproape:

- Ah! făcu vulpea… voi plînge.
- E vina ta, zise micul prinț, eu nu ți-aş fi dorit răul, dar tu ai vrut să te domesticesc…
- Bineînțeles, spuse vulpea.
- Dar tu o să plîngi! zise micul prinț.
- Bineînțeles, răspunse vulpea.
- Atunci nu cîştigi nimic din asta!
- Ba cîştig, zise vulpea, gîndeşte-te la culoarea grîului.

Apoi adaugă:

- Mergi să revezi trandafirii. Vei înțelege că al tău este unic pe lume. Vei reveni să îmi spui adio, iar eu îți voi face cadou un secret.

Micul prinț plecă să revadă trandafirii.

- Voi nu sunteţi deloc la fel ca trandafirul meu, voi nu reprezentaţi nimic pentru mine, spuse el. Nimeni nu v-a domesticit şi nici voi nu aţi domesticit pe nimeni. Voi sunteţi precum era vulpea mea. Nu era decît o vulpe ca oricare alta dintr-o sută de mii. Dar eu mi-am făcut-o prietenă şi acum este unică în lume.

Trandafirii erau stînjeniţi.

- Voi sunteţi frumoşi, dar sunteţi goi de înţelesuri, le mai spuse. Nu e nici un motiv să mori pentru voi. Bineînţeles, pentru un trecător obişnuit, trandafirul meu este la fel ca voi. Dar el singur este mai important decît voi toţi la un loc, pentru că el este cel pe care l-am udat. Pentru că el este cel pe care l-am adăpostit cu paravanul. Pentru că el este cel căruia i-am omorat omizile (în afară de două-trei cît să aibă şi fluturi). Pentru că el este cel pe care l-am ascultat plîngîndu-se, ori lăudîndu-se, ori, uneori, chiar tăcînd. Pentru că este trandafirul meu.

Apoi reveni la vulpe:

- Adio, îi spuse el…
- Adio, spuse vulpea. Iată secretul meu. Este foarte simplu: nu vezi bine decît cu inima. Ceea ce este important nu se arată ochilor.
- Ceea ce este important nu se arată ochilor, repetă micul prinţ, ca să îşi aducă aminte.
- Timpul pe care l-ai petrecut cu trandafirul tău îl face atît de important.
- Timpul pe care l-am petrecut cu trandafirul meu…repetă micul prinţ, ca să îşi aducă aminte.
- Oamenii au uitat acest adevăr, zise vulpea. Dar tu nu trebuie să uiţi. Eşti răspunzător de tot ceea ce ţi-ai apropiat, de tot ceea ce ai domesticit. Eşti răspunzător de trandafirul tău…

- Sunt răspunzător de trandafirul meu... repetă micul prinț, ca să-şi aducă aminte.

Capitolul XXII

- Bună ziua, zise micul prinț.
- Bună ziua, răspunse acarul.
- Ce faci tu aici, întrebă micul prinț?
- Triez călătorii, în grupuri de cîte o mie, explică acarul. Expediez trenurile care îi transportă, cînd la dreapta, cînd la stînga.

Şi un rapid iluminat, cu un zgomot de tunet, făcu să tremure cabina acarului.

- Sunt foarte grăbiți, zise micul prinț. Ce caută ei?
- Nici chiar mecanicul locomotivei nu ştie, răspunse acarul.

Şi un rapid iluminat trecu, zgomotos , în sens invers.

- Se întorc deja, întrebă micul prinț?
- Nu sunt aceeaşi, răspunse acarul. Sunt alții.
- Nu erau mulțumiți acolo unde se aflau?
- Niciodată nu eşti mulțumit acolo unde te afli, zise acarul.

Şi afară se auzi tunetul unui al treilea rapid iluminat.

- Îi urmăresc pe primii călători, remarcă micul prinț.
- Nu-i urmăresc deloc, zise acarul. Ei dorm acolo înăuntru sau cască de-a binelea. Doar copiii stau cu nasul în geam.
- Numai copiii ştiu ce caută, zise micul prinț. Ei îşi pierd timpul cu o

păpuşă de cîrpe, care devine foarte importantă şi dacă cineva le-o ia, încep să plîngă...

- Ei au noroc, zise acarul.

Capitolul XXIII

- Bună ziua, zise micul prinț.

- Bună ziua, zise negustorul de pilule perfecționate care potoleau setea. Înghiți una pe săptămînă şi nu mai ai nevoie să bei nimic.

- De ce vinzi aşa ceva? întrebă micul prinț.

- E o mare economie de timp, spuse vînzătorul. Experții au făcut calcule. Se economisesc cincizeci şi trei de minute pe săptămînă.

- Şi ce faci cu aceste cincizeci şi trei de minute?

- Ce vrei…

"Eu, îşi zise micul prinț, dacă aş avea cincizeci şi trei de minute la dispoziție, aş merge încetişor către o fîntînă…"

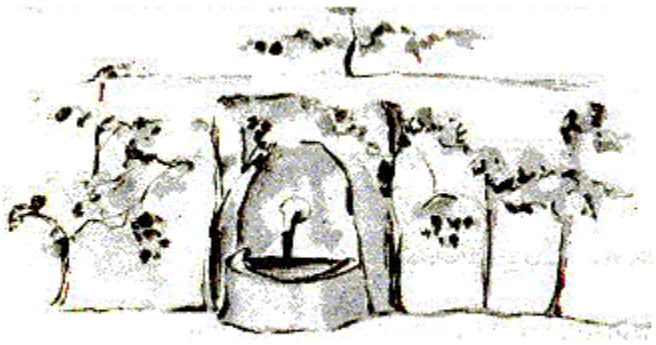

Capitolul XXIV

Eram în a opta zi a panei mele în desert şi ascultasem povestirea despre negustorul de pastile contra setei în timp ce sorbeam ultima picătură de apă din rezerva mea:

- Ah! îi spusei micului prinţ, sunt foarte frumoase amintirile tale, dar eu nu mi-am reparat încă avionul şi nu mai am nimic de băut şi aş fi fericit, la rîndul meu, dacă aş putea merge încetişor către o fîntînă!

- Prietena mea, vulpea, îmi zise el…

- Omuleţule drag, aici nu mai e vorba de vulpe!

- De ce?

- Pentru că o să murim de sete...

El nu înţelese raţionamentul meu şi îmi răspunse:

- E bine să fi avut un prieten, chiar dacă o să mori. Eu sunt foarte mulţumit că am avut-o pe vulpe ca prietenă…

Nu îşi dă seama de pericol, mi-am zis. Lui nu îi e niciodată nici foame nici sete. Un pic de soare îi ajunge...

Dar el mă privi şi răspunse gîndului meu:

- Şi mie mi-e sete… să căutăm o fîntînă…

Avui o senzatie de descurajare: este absurd să cauţi o fîntînă, la întîmplare, în imensitatea deşertului. Totuşi pornirăm.

Am mers ore în şir, în tăcere, pînă ce căzu noaptea şi stelele începură să strălucească. Le zării ca într-un vis, avînd un pic de febră, din cauza setei mele. Cuvintele micului prinţ dansau în mintea mea:

- Ti-e şi ţie sete, deci?

Dar el nu răspunse la întrebarea mea. El îmi spuse pur şi simplu:

- Apa poate să fie bună şi inimii…

Nu am înţeles răspunsul său, dar am tăcut… Ştiam bine că nu trebuie să îl întreb nimic.

Era obosit. Se aşeză. Eu m-am aşezat lîngă el. Şi, după un moment de tăcere, el adăugă:

- Stelele sunt frumoase datorită unei flori care nu se vede…

- Am răspuns "bineînțeles" şi am privit, fără să vorbesc, dunele de nisip în lumina lunii.

- Deşertul e frumos, adăugă el…

Şi e adevărat. Mi-a plăcut întotdeauna deşertul. Stai pe o dună de nisip. Nu vezi nimic. Nu auzi nimic. Şi totuşi ceva străluceşte în această liniște...

- Ceea ce înfrumusețează deşertul, spuse micul prinț, este că el ascunde undeva o fîntînă…

Am fost surprins cînd am înțeles dintr-o dată această logică misterioasă a nisipului. Pe cînd eram băiețel, locuiam într-o casă veche, iar legenda spunea că acolo era ascunsă o comoară. Bineînțeles, nimeni nu a găsit-o, poate nici nu a căutat-o. Dar ea făcea casa ca vrăjită. Casa mea ascundea un secret în inima sa…

- Da, am spus micului prinț, fie că e vorba de casă, de stele ori de deşert, ceea ce le face să fie minunate nu se arată ochiului!

- Sunt mulțumit, zise el, că eşti de acord cu vulpea mea.

Cum micul prinț adormi, l-am luat în brațe şi mi-am continuat drumul. Eram emoționat. Mi se părea că duc o comoară fragilă. Mi se părea chiar că nu există nimic mai fragil pe tot Pămîntul. Privii, la lumina lunii, fruntea lui palidă, ochii lui închişi, şuvițele de păr care se mişcau în bătaia vîntului şi îmi spuneam: ceea ce văd aici nu e decît o scoarță. Ceea ce e important cu adevărat nu se vede…

Cum buzele sale întredeschise schițau un zîmbet, mi-am mai spus: "Ceea ce mă emoționează atît de tare la micul meu prinț adormit este credința sa față de o floare, imaginea unui trandafir care luminează în el precum flacăra într-o lampă, chiar şi cînd doarme…" Şi îmi păru chiar mai fragil după aceste gînduri. Trebuie să ai mare grija de o lampă: o adiere de vînt o poate stinge…

Şi, tot mergînd aşa, am dat în zori de zi peste fîntînă.

Capitolul XXV

- Oamenii, spuse micul prinț, se înghesuie în trenuri rapide, dar nu mai ştiu ce caută. Atunci se agită şi se învîrt în cerc…

Şi adăugă:

- Asta nu e trist…

Puțul pe care îl căutasem nu semăna deloc altor puțuri sahariene. De obicei acestea sunt simple găuri adînci în nisip. Acesta semăna unei fîntîni de țară. Dar nu era nici un sat acolo şi eu credeam că visez.

- E straniu, i-am spus micului prinț, totul e pregătit: scripetele, găleata şi frînghia…

El rîse, atinse frînghia şi făcu să joace scripetele. Iar scripetele scîrțîi ca o giruetă veche neatinsă de mult timp de vînt.

- Auzi, spuse micul prinț, noi trezim această fîntînă şi ea cîntă…

N-am vrut ca el să facă un efort:

- Lasă-mă pe mine, am spus, e prea greu pentru tine.

Încetul cu încetul, am tras găleata pînă la gura fîntînii. Am sprijinit-o acolo cu oarecare efort. În urechi îmi rămăsese cîntecul scripetelui şi în apa care se mişca încă vedeam soarele tremurînd.

- Mi-e sete de apa aia, dă-mi să beau…

Am înțeles ce dorea!

Am ridicat găleata pînă la buzele sale. Bău, cu ochii închişi. Apa avea în ea bucuria unei sărbători. Era făcută din mersul sub stele, din cîntecul scripetelui, din efortul brațelor mele. Ea era un cadou pentru inimă.

Întocmai cum era cînd, copil fiind, luminițele pomului de Crăciun, muzica slujbei de la miezul noptii, blîndețea zîmbetelor, toate acestea creau bucuria cadoului de Crăciun pe care îl primeam.

- Oamenii de la tine, zise micul prinț, cultivă cinci mii de trandafiri în aceeaşi grădină... şi nu găsesc ceea ce caută...

- Nu găsesc, am răspuns...

- Şi totusi ceea ce caută ar putea fi găsit într-un singur trandafir sau într-un pic de apă...

Şi micul prinț adaugă:

- Dar ochii sunt orbi. Trebuie să cauți cu sufletul.

Am băut. Am respirat adînc. Nisipul are în zorii zilei culoarea mierii. Eram fericit şi din pricina acestei culori de miere. De ce ar fi trebuit sa fiu trist?

- Trebuie să îți ții promisiunea, îmi zise încetişor micul prinț, care, din nou, se aşezase în apropierea mea.

- Care promisiune?

- Ştii tu… botnița pentru oaia mea… sunt răspunzător de această floare!

Am scos din buzunar schițele desenelor mele. Micul prinț le zări şi spuse rîzînd:

- Baobabii tăi seamănă un pic cu nişte verze...

- Oh!

Eu, care eram atît de mîndru de baobabi!

- Uită-te la vulpea ta... urechile ei... seamănă puțin cu niste coarne… şi sunt prea lungi!

Şi rîse din nou.

- Eşti nedrept, omulețule, eu nu ştiam să desenez altceva decît şerpi boa închişi şi deschişi.

- Oh! Totul va fi în ordine, spuse el, copiii înțeleg.

Am schițat deci o botniță. I-am dat-o cu inima strînsă:

- Tu ai planuri de care eu nu am cunoştință…

Dar nu îmi răspunse. Îmi spuse doar:

- Ştii... mîine se împlineşte un an de cînd am căzut pe Pămînt…

Apoi, după un pic de linişte, mai zise:

- Am căzut pe aici, pe aproape…

Şi roşi.

Şi, din nou, fără să înțeleg de ce, am simțit o tristețe ciudată. O întrebare îmi trecu prin minte:

- Atunci nu e deloc întîmplător că acum opt zile cînd te-am cunoscut te plimbai singur - credeam că fără nici un rost - la mii de kilometri de orice regiune locuită! Te întorceai către punctul căderii tale?

Micul prinț roşi din nou. El nu răspundea niciodată la întrebări, dar cînd roşeşti, asta înseamnă "da", nu-i aşa?

- Ah! i-am spus, mi-e frică…

Dar el îmi răspunse:

- Tu trebuie acum să munceşti. Trebuie să te întorci la avionul tău. Eu te aştept aici. Vino din nou mîine seară...

Dar eu nu eram liniştit. Îmi aminteam de vulpe. Rişti să plîngi un pic dacă te-ai lăsat domesticit...

Capitolul XXVI

Lîngă fîntînă se afla ruina unui vechi zid din piatră. Cînd m-am întors a doua zi pe înserat de la treburile mele, l-am zărit de departe pe micul prinț aşezat pe acea ruină, cu picioarele atîrnînd. Şi l-am auzit vorbind:

- Nu îți mai aminteşti, deci? spuse el. Nu e chiar aici!

O altă voce îi răspunse, fără îndoială, căci replică:

- Ba da! Ba da! ziua e exact asta, dar nu e locul…

Mi-am continuat mersul către zid. Nici nu vedeam, nici nu auzeam pe nimeni. Totuşi, micul prinț vorbi din nou:

- Bineînțeles. Vei vedea unde va începe urma mea în nisip. Nu ai decît să mă aştepți acolo. Voi fi acolo la noapte...

Eram la douăzeci de metri de zid şi încă nu vedeam nimic.

Micul prinț mai zise, după un moment de tăcere:

- Ai venin bun? Eşti sigur că nu mă vei face să sufăr îndelung?

Eu mă oprii, cu inima strînsă, dar tot nu înțelegeam.

- Acum du-te, spuse el... vreau sa cobor!

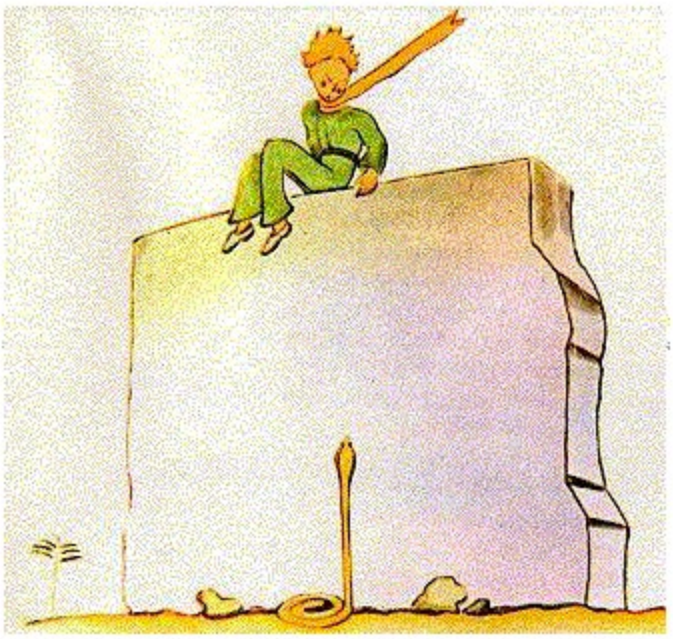

Atunci mi-am coborît eu însumi ochii către baza zidului şi am sărit! Era acolo, întors către micul prinț, unul din acei şerpi galbeni care îți iau viața în treizeci de secunde. Căutîndu-mi pistolul în buzunar, am grăbit pasul, dar, datorită zgomotului pe care l-am făcut, şarpele alunecă uşor în nisip, ca un firişor de apă care se stinge şi, fără să se grăbească, dispăru între pietre cu un uşor sunet metalic.

Am ajuns lîngă zid tocmai la timp ca să îl iau în brațe pe prințul meu drag, palid ca omătul.

- Ce mai e şi istoria asta? Acum vorbeşti cu şerpii!

Îi desfăcui fularul auriu pe care îl purta mereu. I-am udat tîmplele şi i-am dat să bea. Iar acum nu mai îndrăzneam să îl întreb nimic. Mă privi serios şi mă luă de gît. Îi simțeam bătînd inima, precum cea a unei păsări care moare, împuşcată. Îmi spuse:

- Sunt mulțumit că ai găsit ceea ce lipsea avionului tău. Te vei putea intoarce acasă…

- De unde ştii tu?

Veneam special să îl anunț că, împotriva tuturor aşteptărilor, îmi reuşisem treaba!

El nu răspunse nimic la întrebarea mea, dar adăugă:

- Şi eu mă întorc astăzi acasă la mine…

Apoi, cu melancolie:

- E mult mai departe... e mult mai greu...

Simțeam prea bine că se petrecea ceva neobişnuit. Îl strîngeam în brațele mele ca pe un copil şi cu toate astea simțeam că aluneca într-un abis fără ca eu să pot face nimic pentru a-l opri…

Avea o privire serioasă, pierdută undeva departe:

- Am oaia ta. Şi cuşca pentru ea. Şi botnița…

Surîse cu melancolie.

Am aşteptat o bucată de vreme. Simțeam că îşi revine încetul cu încetul:

- Omulețule, ți-e frică…

Îi fusese frică, desigur! Dar rîse calm:

- Îmi va fi şi mai frică diseară…

Din nou m-am simțit paralizat de un sentiment al implacabilului. Şi am înțeles că nu suportam ideea de a nu mai auzi acest rîs. Pentru mine asta era ca o fîntînă în deşert.

- Omulețule, vreau să te mai aud rîzînd…

Dar el îmi spuse:

- În noaptea asta se va împlini un an. Steaua mea se va afla exact deasupra locului unde am căzut anul trecut…

- Omulețule, nu-i aşa că povestea asta cu şarpele şi cu reîntîlnirea şi cu steaua nu e decît un vis urît?

Dar el nu răspunse la întrebarea mea. Îmi spuse:

- Ceea ce este important nu se vede…

- Desigur…

- Este ca şi cu floarea. Dacă iubeşti o floare care se află pe o stea, este reconfortant să priveşti noaptea cerul. Toate stelele află pe ele flori.

- Bineînțeles...

- Tu vei privi noaptea stelele. A mea este mult prea mică pentru a-ți putea arăta unde este. E mai bine aşa. Pentru tine, steaua mea va fi una dintre stele. Şi atunci îți va face plăcere să le priveşti pe toate… Ele îți vor fi toate apropiate. Şi să ştii că vreau să îți fac un cadou…

Rîse din nou.

- Ah! Omulețule, omulețule drag, ce mult îmi place să-ți aud rîsul!

- Exact ăsta va fi cadoul meu… va fi ca şi apa…

- Ce vrei să spui?

- Oamenii au stele care nu înseamnă acelaşi lucru pentru toti. Pentru unii, care călătoresc, stelele sunt călăuze. Pentru alții nu sunt altceva decat nişte luminițe. Pentru alții care sunt savanți ele reprezintă nişte probleme. Pentru omul de afaceri ele erau ca aurul. Dar toate aceste stele sunt lipsite de glas. Tu vei avea stele cum nimeni altcineva nu are...

- Ce vrei să spui?

- Cînd vei privi cerul, noaptea, pentru că eu voi locui pe una din ele, pentru că eu voi rîde acolo, atunci pentru tine va fi ca şi cum toate stelele ar rîde. Tu vei avea stele care vor şti să rîdă!

Şi rîse din nou.

- Şi cînd te vei fi împăcat (căci întotdeauna sfîrşeşti prin a te împăca) vei fi mulțumit ca m-ai cunoscut. Tu vei fi prietenul meu pentru totdeauna. Vei avea chef să rîzi cu mine. Şi vei deschide uneori fereastra, aşa, pentru

plăcerea ta… Iar prietenii tăi vor fi foarte surprinşi văzîndu-te rîzînd către cer. Atunci le vei spune: "Da, stelele mă fac întotdeauna să rîd!" Şi ei te vor crede nebun. Din cauza mea...

Şi rîse din nou.

- Va fi ca şi cum ți-aş fi dat eu, în locul stelelor, o mulțime de zurgălăi care ar şti să rîdă…

Şi rîse iarăşi. Apoi redeveni serios:

- În noaptea asta… ştii… te rog, nu veni.

- Nu te voi părăsi.

- Voi arăta ca şi cum mi-ar fi rău... va fi ca şi cum aş muri un pic. Asta este. Nu veni să vezi asta, nu îți face bine…

- Nu te voi părăsi.

Dar el îşi făcea griji.

- Îți spun asta… şi din cauza şarpelui. Nu aş vrea să te muşte… Şerpii sunt răi. Pot muşca doar aşa din plăcere…

- Nu te voi părăsi.

Dar ceva îl linişti:

- E drept că nu au venin pentru o a doua muşcătură…

În noaptea aceea nu l-am văzut plecînd. Se strecurase fără nici un zgomot. Cînd am reuşit să îl ajung, am văzut că avea un mers hotărît, cu un pas rapid. Îmi zise doar atît:

- Ah! Tu eşti aici…

Şi mă luă de mînă, suferind pentru mine:

- Nu ai făcut bine. Vei suferi. Voi părea că voi fi mort, dar nu va fi aşa...

Eu tăceam.

- Va fi ca o veche carcasă abandonată. Asta nu e ceva trist…

Eu tăceam.

El se descurajă un pic. Dar făcu încă un efort:

- Ştii, va fi fermecător. Şi eu voi privi stelele. Toate stelele vor avea puțuri cu scripeți ruginiți. Toate stelele îmi vor da să beau…

Eu tăceam.

- Va fi aşa de amuzant! Tu vei avea cinci sute de milioane de zurgălăi, eu voi avea cinci sute de milioane de fîntîni...

Tăcu şi el, căci plîngea...

- E aici. Lasă-mă să mai merg un pic singur.

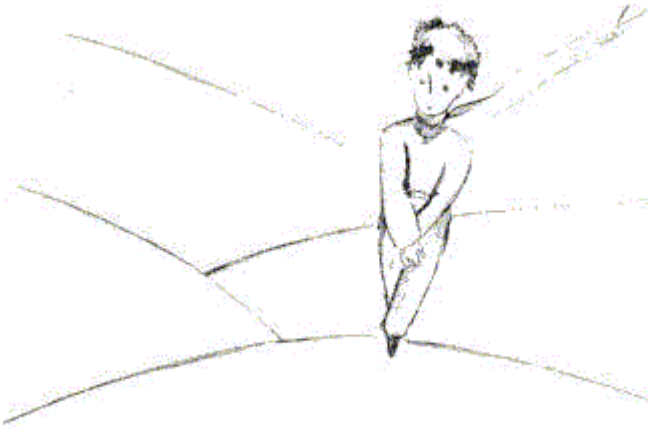

Şi se aşeză, căci îi era frică.

Mai spuse:

- Ştii… floarea mea… sunt responsabil de ea! E atît de neputincioasă şi atît de naivă. Nu are decît patru spini pentru a se apăra împotriva întregii lumi...

Mă aşezai, căci nu mai puteam sta ridicat. El spuse:

- Gata… Asta-i tot…

Mai ezită puțin, apoi se ridică. Făcu un pas. Eu nu mă puteam clinti din loc.

Nu fu nimic altceva decît o strălucire gălbuie în apropierea gleznei sale. Rămase o clipă nemişcat. Nu țipă. Căzu încet, aşa cum cade un copac doborît. Nici măcar nu făcu zgomot, din cauza nisipului.

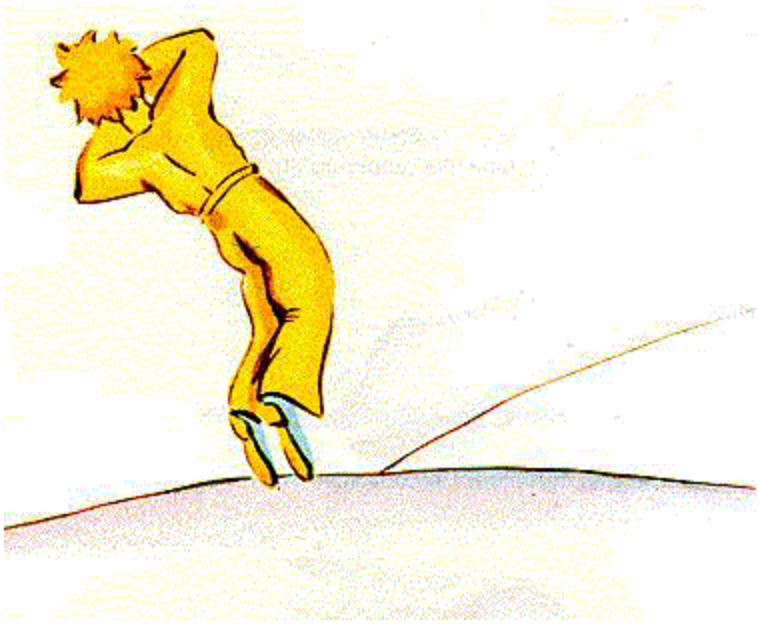

Capitolul XXVII

Acum se împlinesc şase ani de atunci… Nu am povestit încă nimănui lucrurile astea. Tovarăşii mei care m-au revăzut au fost foarte bucuroşi că eram în viață. Eram trist, dar le spuneam: e din cauza oboselii…

Acum m-am mai împăcat puțin. Vreau să spun… nu chiar de tot. Dar sunt sigur că el s-a întors pe planeta lui, căci în zorii zilei nu i-am găsit trupul. Nu era un corp chiar aşa de greu… Şi îmi place să ascult noaptea stelele. E ca şi cum cinci mii de zurgălăi...

Dar iată că am uitat ceva foarte important. Am uitat să îi pun cureluşă de piele botniței pe care am desenat-o pentru micul prinț! Nu va putea niciodată să o pună oii. Atunci stau şi mă întreb: "Ce s-a întîmplat pe planeta lui? Poate că oaia a mîncat floarea…"

Uneori îmi zic: "Bineînțeles că nu! Micul prinț îşi pune în fiecare seară floarea sub globul de sticlă şi are bine grijă de oaia lui…" Atunci sunt fericit. Şi toate stelele rîd încetişor.

Alteori, însă, îmi zic: "E neatent o dată şi ajunge, s-a terminat! A uitat într-o seară să pună globul de sticlă sau oaia a ieşit într-o noapte pîs-pîs, fără zgomot…" Atunci cîntecul zurgălăilor se preschimbă în lacrimi!…

E o mare taină aici. Pentru voi, cei care îl iubiți pe micul prinț, ca şi pentru mine, nimic în tot universul nu mai e la fel ca înainte dacă undeva, nu ştim precis unde, o oaie a mîncat un trandafir…

Priviți cerul. Întrebați-vă: oaia a mîncat sau nu floarea? Şi veți vedea cum totul se schimbă…

Dar nici un om mare nu va înțelege vreodată că asta are atîta importanță!

Acesta este pentru mine cel mai frumos şi cel mai trist peisaj din lume. Este acelaşi peisaj ca în pagina precedentă, dar l-am mai desenat o dată ca să vi-l arăt mai bine. Aici a apărut şi apoi a dispărut micul prinț pe Pămînt.

Priviți atent acest peisaj, ca să fiți siguri că îl puteți recunoaşte dacă veți călători vreodată în Africa, în deşert. Iar dacă vi se întamplă să treceți pe acolo, vă rog să nu vă grăbiți, aşteptați un pic exact sub stea! Dacă atunci vine la voi un copil, dacă rîde, dacă are plete de aur, dacă nu răspunde la întrebări, veți ghici prea bine cine este. Atunci fiți drăguți! Nu mă lăsați să fiu trist: scrieți-mi repede că s-a întors…